

วารสารรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Political Science

Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2564)

Vol 1 No.3 (May-June 2021)

P-ISSN : 2773-9139 (Print) E-ISSN : 2773-9147 (Online)

❁ วัตถุประสงค์

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ แก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และคณะครู ในมิติทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 248 หมู่ที่ 1 ถนนศาลายา - นครชัยศรี
ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร 02-444-6000 ต่อ 1147
E-mail : journalpoliticalsciencembu@gmail.com

ที่ปรึกษา

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระเทพศากยวงศ์บัณฑิต, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหามหาวินทร์ ปรีสุตโตโม, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, ดร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชธร ตูทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาจำนงค์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ธีรดนัย กัปโก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ภูษิต ปุณัณรมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.วุฒิพงษ์ บัวซ้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ประจวบ ประเสริฐสังข์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.เกษภา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูธรรมศุท

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิริยธโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นางสาวณัฐฐา แจ่มอักษร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ดร.เกษภา ผาทอง

โทร.09-08537866, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

พระครูธรรมศุต

โทร.09-35549591, Line ID: 0935549591

e-mail: Suttipod555@gmail.com

นางสาวอริษา เอี่ยมวิสัย

โทร.0969703934 Line ID: ati22ticha

Email : lek22nunti@gmail.com

ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พิสูจน์อักษร

รศ.ดร.ปราณีต ม่วงนวล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา

อาจารย์ ธนะชัย สามล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

✿ จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

✿ พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัด
ปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ประจำปีพุทธศักราช 2564 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลาย มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 3 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ณ)
สารบัญ	(ณ)

บทความวิจัย : Research Article

ความสอดคล้องกันระหว่างข้อสอบโอเน็ตวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับแผนผังข้อสอบ	1
---	---

THE ALIGNMENT BETWEEN THE O-NET ITEMS (ENGLISH SUBJECT) FOR GRADE 6 STUDENTS WITH THE TEST BLUEPRINT

ชญาณี บุญทา, สุพัฒน์ กู้เกียรติกุล, วชิราภรณ์ กิจพูนผล และ วริยาภรณ์ เตียวเจริญ

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา บ้านเหล่าเหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่	21
--	----

OPINIONS OF THE ELDERLY TOWARDS THE IMPLEMENTATION OF BAN KLANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION TO THE ELDERLY PENSION POLICY: CASE STUDY OF BAN LAO NUEA, MOO 4, BAN KLANG SUBDISTRICT, SONG DISTRICT, PHRAE PROVINCE

เกศินี วีรศิลป์ และ รังสิยา กลีบจ่อหอ

ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์	37
---	----

Opinions of Inmates on Welfare Arrangements in Medical Correctional INSTITUTION

เมวิการณ์ แก้วจันทร์, ภริดา ชัยรัตน์ และ เกวลิน ศิลพิพัฒน์

บทความวิชาการ : Academic Article

รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา	48
-----------------------------	----

POLITICAL SCIENCE ACCORDING TO BUDDHISM

หฤทัย คำมั่ว

รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย	66
-------------------------------	----

DEMOCRATIC FORM OF GOVERNMENT

ศิริพงษ์ จาตไร่ชิง, กัญจิรา วิจิตรวรชารักษ์ และ พระมหาอรุณ ปญญารุโณ

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	71
-----------------------	----

ความสอดคล้องกันระหว่างข้อสอบโอเน็ตวิชาภาษาอังกฤษชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 กับแผนผังข้อสอบ*
THE ALIGNMENT BETWEEN THE O-NET ITEMS (ENGLISH SUBJECT)
FOR GRADE 6 STUDENTS WITH THE TEST BLUEPRINT

ชญานิ์ บุญทา

Chayanee Boonta

สุพัฒน์ กู้เกียรติกุล

Supath Kookiatkul

วชิราภรณ์ กิจพูนผล

Wachiraporn Kijpoonphol

วริยาภรณ์ เตียวเจริญ

Wariyaporn Tieocharoen

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani University, Thailand

Email: Wachiraporn.k@ubu.ac.th

บทคัดย่อ

ข้อสอบโอเน็ตสร้างขึ้นสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยวิชาหลักจำนวน 4 วิชา คะแนนการสอบโอเน็ตมีค่าร้อยละ 20 ของเกรดแต่ละวิชาที่สอบ ดังนั้น เพื่อเตรียมนักเรียนให้ทำคะแนนสอบโอเน็ตได้สูง ครูบางท่านได้ประยุกต์ใช้แผนผังข้อสอบที่ประกอบด้วยมาตรฐานและตัวชี้วัดของข้อสอบโอเน็ต และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของตน วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อพิสูจน์ว่าแผนผังข้อสอบเป็นแนวทางที่ดีสำหรับครู ในการเตรียมนักเรียนสำหรับการสอบโอเน็ตวิชาภาษาอังกฤษ แทนการใช้หลักสูตรแกนกลางที่เป็นเครื่องมือตามปกติ การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ข้อสอบกับแผนผังข้อสอบมีความสอดคล้องกันอย่างไร นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความถี่ของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่ปรากฏในข้อสอบโอเน็ต ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ ข้อสอบโอเน็ตวิชาภาษาอังกฤษปีการศึกษา 2560 และ 2561 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ตารางจับคู่ มีการแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือ ข้อมูลที่รวบรวมจากการสำรวจความสอดคล้องกันระหว่างข้อสอบและแผนผังข้อสอบโดยใช้วิธีการหาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรและข้อสอบ ส่วนที่สองคือ

* Received: 2 April 2021; Revised: 5 May 2021; Accepted: 7 June 2021

เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อค้นหาตัวชี้วัดที่พบบ่อยที่สุดในข้อสอบ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ข้อสอบโอเน็ตและแผนผังข้อสอบแต่ละข้อสอบสอดคล้องกันอย่างไรบ้าง และตัวชี้วัดที่พบบ่อยที่สุดในข้อสอบโอเน็ต คือ สารที่ 1 มาตรฐาน ต 1.1 ตัวชี้วัด ป.6/4 (บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการฟัง และการอ่านบทสนทนา นิทานง่าย ๆ และเรื่องเล่า) และตัวชี้วัดที่พบน้อยที่สุด คือ สารที่ 1 มาตรฐาน ต 1.2 ตัวชี้วัด ป.6/2 (ใช้คำสั่ง คำขอร้อง คำขออนุญาต และให้คำแนะนำ)

คำสำคัญ : ข้อสอบโอเน็ต, วิชาภาษาอังกฤษ, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, แผนผังข้อสอบ, ความสอดคล้อง

Abstract

The O-NET which have been built for students in Grade 6, 9 and 12 contained four major subjects. The O-NET score is worth 20% of the final grade of each subject. Therefore, to prepare students to gain high scores in the O-NET tests, some teachers have applied a test blueprint which contains standards and indicators of the O-NET, and created their lesson plans. The aim of this study was to prove that the test blueprint was a good guide for teachers to prepare students for the O-NET (English Subject) instead of using the more Basic Core Curriculum. This study showed how the O-NET test items align with the test blueprint. Moreover, it revealed the frequency of each indicator according to the test blueprint appearing in the O-NET tests. The samples used in this study were 2017 and 2018 O-NET (English Subject). A matching sheet was used as a research tool. The data was divided into two parts. The first part was collected from an investigation of the alignment between the test items and the test blueprint using a test-curriculum alignment method. The second part involved using quantitative data to find the most popular indicator appearing in the tests by using a statistical method. The results demonstrated how the O-NET tests align with the test blueprint item by item and the most frequent indicator appearing in the O-NET tests was F1.1: Gr 6/4 (tell the main idea and answer questions from listening to and reading dialogues, simple tales and stories) while the least frequent was F1.2: Gr 6/2 (use order/ requests to give instructions).

Keywords: O-NET Items, English Subject, Grade 6 students, Test Blueprint, Alignment

Introduction

In Thailand, apart from testing in school, there are national tests. The organization which is responsible for measurement and evaluation at the national level is the National Institution of Educational Testing Service (NIETS). It is assigned to develop national tests, for example, O-NET for grades 6, 9, and 12, GAT (General Aptitude Test), PAT (Professional and Academic Aptitude Test), and 9 subjects. These nation tests play the role to reflect students, teachers, schools and policymakers. The most popular tests were the O-NET tests which contained five subjects (i.e. Thai, Mathematics, Science, Social Studies and English). They were designed based on the framework of the 2008 Basic Education Core Curriculum (Nipakornkitti & Adunyarittigun, 2018). The test blueprint was a short version of the Basic Core Education Curriculum and was built for the first time in 2016. It had only essential standards and indicators for the O- NET tests. Preparing or training students before the test was a serious concern for school administrators and teachers. Some of them adopted test blueprint to create their lesson plans. For example, Burachat (2018) established educational tools with lesson plan related to the indicators in the test blueprint for her students and the results of the O-NET tests of students were higher. Interestingly, after the test blueprint was built, the national mean scores of English O-NET tests in grade 6 were getting higher.

Testing

Testing can assess what students have learned after the completion of a lesson or unit. It can be described as “washback” for learning process, student performance in learning, and the test itself. Teachers can look back at the ways they teach or manage the class whether it is appropriate for their students. According to Brown (2004), tests are a part of assessment to measure the ability, knowledge, or performance in given domain of a person. The test must be explicit and structured to be qualified as a test, for example, multiple choice questions need to have correct answers, writing tests need to have scoring rubric, or an oral interview relies on a question script.

O-NET Tests for the English Subject

1. Curriculum domains

For English language, it contains four domains prescribed in the 2008 Basic Education Core Curriculum.

The first is Language for Communication (F1). It emphasizes on the use of foreign languages for listening, speaking, reading and writing, exchanging data and information, expressing feelings and opinions, interpreting, presenting data, concepts and views on various matters, and creating interpersonal relationships appropriately.

The second is Language and Culture (F2). Its emphasis is on the use of foreign languages harmonious with culture of native speakers; relationships, similarities and differences between languages and cultures of native speakers; and languages and cultures of native speakers and Thai culture; and appropriate application.

The third is Language and Relationship with Other Learning Areas (F3). It portrays the use of foreign languages to link knowledge with other learning areas, forming the basis for further development, and seeking knowledge and broadening learners' world views.

The last one is Language and relationship with Community and the World (F4). It emphasizes of the use of foreign languages in various situations, both in the classroom and the outside community and the global society, forming a basic tool for further education, livelihood and exchange of learning with the global society.

2. Learning Standards

The standards serve as the goals to be achieved in developing learners' quality. These standards prescribe what the students should know and should be able to perform. They also indicate moral and ethical values as well as desirable characteristics upon completing education at basic level (Ministry of Education, 2008). Learning Standards are subsets of curriculum domain, to illustrate, language for communication (F1) contains three learning standards.

3. Indicators

Indicators specify what students should know and be able to practice as well as their characteristics for each level. Indicators reflect the standard of

learning. Being specific and concrete, they can be utilized for prescribing contents, determining learning units and organizing teaching-learning activities. They serve as essential criteria for evaluation in order to verify the learners' quality. Key Stage Indicators specify the goals to be achieved for upper secondary education, for example, in Grade 6, the indicator is described as Gr.6. According to the curriculum, indicators are subsets of the learning standards, to illustrate, the domain of language for communication (F1) contains three learning standards which are F1. 1, F1. 2, and F1. 3. Within F1.1, it contains four indicators which are Gr.6/1, Gr.6/2, Gr.6/3, and Gr.6/4.

Test Blueprint

The test blueprint was first created as guidance and desirable standards and indicators which will be assessed in the O- NET tests. The indicators which were not listed in the test blueprint were unnecessary ones to focus or prepare for a test. Based on the Ministry of Education (2008), in the Basic Core Curriculum B.E. 2551 (AD 2008), there were 20 indicators in total for English Language. However, in the test blueprint contained 14 indicators in both 2017 and 2018.

Related studies

Nipakornkitti and Adunyarittigun (2018) investigated content validity of the O-NET tests in the subject of English for the upper secondary level by using the test- curriculum alignment method. The test samples were the 2009 and 2010 O- NET tests. Five participants were purposively selected to match the O-NET test items with the Basic Education Core Curriculum. Additionally, having five participants for rating was less time-consuming. This was a good point of rating because the participants would not be too exhausted while rating the test items with the linked objectives. The results demonstrated that the O- NET test items were partially aligned with the national curriculum.

In 2019, Pensiri and Adunyarittigun conducted the study to investigate 1) the relationship between O-NET scores and academic achievements, 2) its predictive validity and 3) lecturers' attitudes towards the use of the O-NET for recruiting students into an English major program of a public university in Thailand. The samples were the O- NET scores in foreign language (English) and

academic achievements from academic years 2010 to 2014. Nine lecturers were selected purposively to participate in the semi-structured interview. The results demonstrated that the O- NET score was related to academic achievements and could predict academic achievements of English major students.

However, Imsa-ard (2020) explored what Thai EFL teachers at an upper secondary school level thought about the English test in the O-NET. A hundred teachers completed the questionnaires and 10 of them took part in the follow-up interviews. The main findings revealed that the majority of teachers were not satisfied with the English O-NET. Although they tended to focus on the test paper and taught their students based on the contents in the test paper, there were still some pressures from other stakeholders in educational settings. The findings suggested that the test should include other aspects of language skills, such as listening and speaking, to avoid dependence on rote-learning and memorization.

Because the test blueprint was new, it was difficult to find the studies which mentioned about the alignment between the tests and the test blueprint. Since, there was no clear evidence for validity and reliability of the O-NET tests, there should be test specification to cross-check the content that the test writers aimed to measure. Even the test blueprint was a good guidance, it was still broad to focus. Therefore, it was interesting to prove that a test blueprint was a good guide for teachers to prepare students for the O-NET tests instead of using the Basic Core Curriculum. However, the test writers were anonymous for the 2017 and 2018 O-NET tests. Thus, it was not possible to verify the test content with specification.

Objectives

The objectives of the study were: 1) to find out how the test blueprint was a good guidance for the teachers to prepare the students for the O-NET tests between 2017 and 2018 and 2) to reveal the frequency of each indicator such as Gr 6/1, Gr 6/2, and Gr 6/3 that appeared in the 2017 and 2018 O-NET tests from the most frequent indicators to the least one respectively.

Research Methodology

Test-curriculum Alignment Method and Statistical Analysis Method

According to Andrea and Stephen (2009), the test-curriculum alignment method was used to demonstrate or evaluate the connection between testing, content standards (i.e. curriculum), and instruction. If these components worked together to deliver a consistent message about what should be taught and assessed, students would have the opportunity to learn and to truly demonstrate what they have achieved. Moreover, statistical analysis method was used to summarize and describe quantitative data.

Research Instrument

A matching sheet was used as a tool to collect the data. It was created to investigate the overall result of the alignment between O-NET test items and indicators according to the test blueprint. The matching sheet adapted from D'Agotino et al. (2008) was in the form of tables. The first column was the test item number. The second, third, and fourth columns were curriculum domain 1, 2, and 4 respectively. In these columns, there were sub-standards in each curriculum domain with sub-indicators so that the matcher could put a check mark on the table easily. The matcher had to put a check mark on the indicators' box that each test item is aligned. Then, the number of the marks for each indicator would be counted in total at the end of the table.

Data Collection

This study included two collections of English O-NET for grade 6 Thai students from the years 2017 and 2018. There were 40 items for each collection (80 items in total) which were created by the Thai National Institute of Educational Testing Service under the framework of the 2008 Basic Education Core Curriculum. Moreover, this study adopted the test blueprints of English O-NET for grade 6 from the years 2017 and 2018. They were guidelines containing the curriculum domains, learning standards, indicators, and a number of test items for each domain under the same framework of the Core Curriculum as the tests. The test blueprint was used to investigate the alignment with the tests by matching each test item to its indicators under learning standards and curriculum domains. As previously stated, there were only O-NET tests with their test blueprints during 2017 and 2018 because 1) the O-NET tests were the most up-

to-date test at the present time and 2) for 2017 and 2018, the test blueprints contained the same number of indicators which were 14 indicators.

The data was divided into two parts. The first part was the quantitative data collected from the investigation of the alignment between the test items and the test blueprint using test- curriculum alignment method. The second part was also quantitative data to find out the most frequently used indicator in the tests during the years 2017 and 2018 by using a statistical method.

Data Analysis

Process of Test-curriculum Alignment Method

The first part of the data which is quantitative one obtained by using Test curriculum alignment method to identify the alignment of test items with the test blueprint. There were three dimensions which were curriculum domains, learning standards, and indicators to be analyzed.

Process of Statistical Analysis Method

Quantitative data was analyzed by using statistical analysis method. The matching sheets were used to see the frequencies of each of the test indicator found in the test during the years 2017 and 2018.

Results and Discussion

The matching sheets which were used to find out the alignment between the test items and the test blueprint in 2017 and 2018 were shown in Table 1 and Table 2.

Table 1 Matching between the Test Items and the Test Blueprint in 2017

[illegible]

[illegible]

Academic Year 2017														
Domain	1 Language for Communication										2 Language and Culture		4 Language and Relationship with Community and the World	
Standard	F1.1		F1.2					F1.3			F2.1	F2.2		F4.1
Indicators/Items	Gr. 6/3	Gr. 6/4	Gr. 6/1	Gr. 6/2	Gr. 6/3	Gr. 6/4	Gr. 6/5	Gr. 6/1	Gr. 6/2	Gr. 6/3	Gr. 6/2	Gr. 6/1	Gr. 6/2	Gr. 6/1
34								✓						
35					✓									
36					✓									
37				✓										
38					✓									
39											✓			
40											✓			
Total	2	7	1	1	4	1	2	3	4	2	3	3	3	4
Total	9		9					9			3	6		4

[illegible]

16									✓					
17									✓					
18									✓					
19									✓					
20									✓					
21									✓					
22									✓					
23		✓												
24		✓												
25		✓												
26		✓												
27		✓												
28														✓
29						✓								
30						✓								
31							✓							
32			✓											
33														✓
34														✓
35					✓									
36										✓				
37										✓				
38							✓							
39					✓									
40							✓							
Total	3	5	2	1	2	2	3	1	7	2	3	4	1	4
Total	8		10					10			3	5		4

Table 1 presented the test items from number 1 – 40 of the 2017 O-NET test compared

with three curriculum domains (five standards). The results showed the matching between the test items and the test blueprint. Most of the test items aligned with the curriculum domain F1 which was language for communication.

Table 2 Matching between the Test Items and the Test Blueprint in 2018

Table 2 presented the test items from number 1 – 40 of the 2018 O-NET test compared

with three curriculum domains (five standards). The results showed the matching between the test items and the test blueprint. Most of the test items aligned with the curriculum domain F1 which was language for communication.

To answer the first question, “how did the O-NET test items administered between 2017 and 2018 align with the test blueprint?”, the results were gained from the matching process by using Test-curriculum alignment method to identify the alignment of test items during the year of 2017 to 2018 with the test blueprint. There were three dimensions to be analyzed. The first was Curriculum domains. The second was Learning standards. The last one was Indicators. According to the Ministry of Education (2008), under the Basic Core Education Curriculum, the Curriculum Domains were the biggest area of all the dimensions for foreign language. It was the first thing to consider in matching process. However, looking at the test blueprint, there were only three domains: Language for Communication (F1), Language and Culture (F2), and Language and Relationship with Community and the World (F4). The domain of Language and Relationship with other Learning Areas (F3) was missing because it focused more on speaking skills.

To answer the research question, “What were the most frequent indicators that appeared in the O-NET tests?”, the most frequent indicators in both 2017 and 2018 were revealed after applying the matching sheet.

In 2017, the most frequent indicators in the test would be shown from the most appeared indicator to the least ones with its explanations in Table 3.

Rank	Indicators	Explanations of Indicators	Frequency (40 items)
1	F1.1 Gr.6/4	Tell the main idea and answer questions from listening to and reading dialogues, simple tales and stories.	7 (17.5%)
2	F1.2 Gr.6/3	Speak/write to express needs, ask for help and agree and refuse to give help in simple situations.	4 (10%)
2	F1.3 Gr.6/2	Draw pictures, plans, charts and tables to show various data heard or read.	4 (10%)
2	F4.1 Gr.6/1	Use language for communication in various situations in the classroom and in school.	4 (10%)
5	F1.3 Gr.6/1	Speak/write to give data about themselves, their friends and the environment around them.	3 (7.5%)
5	F2.1 Gr.6/2	Give data about the festivals/ important days/ celebrations/ lifestyles of native speakers.	3 (7.5%)
5	F2.2 Gr.6/1	Tell similarities/ differences between pronunciation of various kinds of sentences, use of punctuation marks and word order in accordance with structures of sentences in foreign languages and Thai language.	3 (7.5%)
5	F2.2 Gr.6/2	Compare the differences/ similarities between the festivals, celebrations and traditions of native speakers and those of Thais.	3 (7.5%)
9	F1.2 Gr.6/3	Choose/specify the sentences or short texts corresponding to the meanings of symbols or signs read.	2 (5%)
9	F1.2 Gr.6/5	Speak/write to express their own feelings about various matters around them and various activities, as well as provide brief justifications.	2 (5%)
9	F1.3 Gr.6/3	Speak/write to express opinions about various matters around them.	2 (5%)
12	F1.2 Gr 6/1	Speak/write in an exchange in interpersonal communication.	1 (2.5%)

12	F1.2 Gr.6/2	Use orders requests and give instructions.	1 (2.5%)
12	F1.2 Gr.6/4	Speak and write to ask for and give data about themselves, their friends, families and matters around them.	1 (2.5%)
		Total	100%

Table 3 Frequency of Each Indicator Appeared in the 2017 O-NET Tests

In Table 3, it could be seen that the most frequent indicators that appeared in the 2017 O-NET tests was F1.1: Gr6/4 with the frequency of 7 items out of 40. This indicator according to the Ministry of Education (2008), the Basic Core Curriculum was designed to measure the performance of the students whether they are able to “tell the main idea and answer questions from listening to and reading dialogues, simple tales and stories”. And the least ones were F1.2: Gr.6/1, F1.2: Gr. 6/2, and F1.2: Gr. 6/4 with the frequency of only one item in the test. The other results according to 2018 O-NET test, the most frequent indicators that appeared in the test would be shown from the most appeared indicator to the least ones together with its explanations in Table 4.

Table 4 The Frequency of Each Indicator Appeared in the 2017 and 2018 O-NET Test

Indicators	Explanations of Indicators	2017 (40 items)	2018 (40 items)	Total (80 items)	Rank
F1.1 Gr.6/3	Choose/specify the sentences or short texts corresponding to the meanings of symbols or signs read.	2	3	5 (6.25%)	7
F1.1 Gr.6/4	Tell the main idea and answer questions from listening to and reading dialogues, simple tales and stories.	7	5	12 (15%)	1
F1.2 Gr.6/1	Speak/write in an exchange in interpersonal communication.	1	2	3 (3.75%)	12

Indicators	Explanations of Indicators	2017 (40 items)	2018 (40 items)	Total (80 items)	Rank
F1.2 Gr.6/2	Use orders requests and give instructions.	1	1	2 (2.5%)	14
F1.2 Gr.6/3	Speak/write to express needs, ask for help and agree and refuse to give help in simple situations.	4	2	6 (7.5%)	5
F1.2 Gr.6/4	Speak and write to ask for and give data about themselves, their friends, families and matters around them.	1	2	3 (3.75%)	12
F1.2 Gr.6/5	Speak/write to express their own feelings about various matters around them and various activities, as well as provide brief justifications.	2	3	5 (6.25%)	7
F1.3 Gr.6/1	Speak/write to give data about themselves, their friends and the environment around them.	3	1	4 (5%)	9
F1.3 Gr.6/2	Draw pictures, plans, charts and tables to show various data heard or read.	4	7	11 (13.75%)	2
F1.3 Gr.6/3	Speak/write to express opinions about various matters around them.	2	2	4 (5%)	9
F2.1 Gr.6/2	Give data about the festivals/ important days/ celebrations/ lifestyles of native speakers.	3	3	6 (7.5%)	5
F2.2 Gr.6/1	Tell similarities/ differences between pronunciation of various kinds of sentences, use of punctuation marks and word order in accordance with structures of sentences in foreign languages and Thai language.	3	4	7 (8.75%)	4
F2.2 Gr.6/2	Compare the differences/ similarities between the festivals, celebrations	3	1	4 (5%)	9

Indicators	Explanations of Indicators	2017 (40 items)	2018 (40 items)	Total (80 items)	Rank
	and traditions of native speakers and those of Thais.				
F4.1 Gr.6/1	Use language for communication in various situations in the classroom and in school.	4	4	8 (10%)	3

As could be seen in Table 4, the most appeared indicator was F1.1: Gr.6/4 which was the top-ranking indicator in 2017 test. The next one was the F1.3: Gr.6/2 which was the top-ranking indicator appeared in 2018 test. In this case, the result was possible that the top ranking in 2017 and 2018 would have high possibilities to be on top in the next year.

All indicators mentioned in the test blueprint appeared in the test. Some items partly aligned with its indicator. It seemed to be matched with other indicators as well or needed more areas of knowledge to choose the correct answer. However, few items could be seen to have perfect match with its indicator with specific areas of knowledge to answer the question.

However, some items which matched the indicator F1.1, Gr.6/4 required some more knowledge. The objective of the indicator was to let the students tell the main idea and answer questions from listening to and reading dialogues, simple tales and stories. Even the students could understand the text, they still could not answer the question if they did not have the knowledge out of the text to answer.

Another point to be considered was that the story was unseen. It was pretty broad to prepare for the test as the story could be anything unpredictable. In this case, the test blueprint was useless.

Conclusion

This study aimed at proving that a test blueprint was a good guide for teachers to prepare students for the O-NET test instead of the Basic Core Curriculum. Based on the results, it was found that the alignment of test items during the year of 2017 to 2018 with the test blueprints contained three

dimensions which were curriculum domains, learning standards, and indicators. The results illustrated evidences that the most frequent indicator appeared in the 2017 O-NET test was F1.1: Gr.6/4 with the frequency of 7 items out of 40. This indicator according to the Ministry of Education (2008), the Basic Core Curriculum was constructed to measure the performance of the students whether they were able to “accurately read aloud texts, tales and short poems” by observing the principles of reading. Moreover, the most frequent indicators that appeared in the 2018 O-NET test was F1.3: Gr.6/2 with the frequency of 7 items out of 40. This indicator according to the Ministry of Education (2008), the Basic Core Curriculum was designed to measure the performance of the students whether they were able to “draw pictures, plans, charts and tables to show various data heard or read”.

Pedagogical Implications

The most popular indicators appeared in the tests should be the main focuses as it has high possibilities to appear with high scores again in the next year. Therefore, the teachers who would like their students to gain better scores on the English subject in the O-NET tests could follow these indicators and prepare their students. The descriptions of each indicator could be the significant guidelines. However, each indicator cannot be isolated from each other. The major indicators should be emphasized, while the minor one should not be ignored.

Recommendation for Further Studies

It is recommended that similar research studies should be conducted with other levels such as grade 9 and grade 12 to prove the effectiveness of the test blueprint. Moreover, it is noticeable that the most popular indicators appeared in the tests have high possibilities to appear with high scores again. Therefore, the researchers can focus only on these indicators and compare them with the English subject in other grade levels.

References

- Andrea M. and Stephen G. (2009). Evaluating Alignment Between Curriculum, Assessment, and Instruction. *Review of Educational Research*. 79(4), pp. 1332–1361.
- Brown, H. Douglas. (2004). *Language assessment: Principles and classroom practices*. London: Pearson Education, Inc.
- Burachat, S. (2018). The Upgrading of Learning Proficiency towards the Reform of the Student- Centered by Action Research and Knowledge Management Follow-Ups. *Journal of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University*. 12(10), pp. 216-229.
- D'Agostino, J. V. et al. (2008). The rating and matching item-objective alignment methods. *Applied Measurement in Education*. Retrieved on August 1, 2019 from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08957340701580728?journalCode=hame20>.
- Imsa-ard, P. (2020). Voices from Thai EFL Teachers: Perceptions and Beliefs towards the English Test in the National Examination in Thailand. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network Journal*, 13(2), pp. 267-289. Retrieved on June 1, 2021 from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1258767.pdf>
- Ministry of Education (2008). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand. Retrieved on August 10, 2021 from http://academic.obec.go.th/images/document/1525235513_d_1.pdf
- Nipakornkitti, N. & Adunyarittgun, D. (2018). An Investigation of Content Validity in O-NET (English Subject) for the Upper Secondary Level (Matthayom 6). *Journal of Liberal Arts*. 18 (1). Retrieved on June 1, 2021 from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/article/view/93733/90689>
- Pensiri, A. and Adunyarittgun, D. (2019). Behind the Scores: In Search of the Predictive Validity of O-NET Scores to Academic Achievements of English Major Students, *Journal of Studies in the English Language*. 14(2), pp. 17-48.

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง
ในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา บ้านเหล่า
เหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่*

OPINIONS OF THE ELDERLY TOWARDS THE IMPLEMENTATION OF
BAN KLANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION TO THE
ELDERLY PENSION POLICY: CASE STUDY OF BAN LAO NUEA, MOO 4,
BAN KLANG SUBDISTRICT, SONG DISTRICT, PHRAE PROVINCE

เกศินี วีรศิลป์

Kesineee Veerasilpa

รังสิยา กลีบจ่อหอ

Rungsiya Klepborhor

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Maejo University, Thailand

Email: veerasilpa411@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ ผู้สูงอายุบ้านเหล่าเหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ จำนวนทั้งสิ้น 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ที่ 1) ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.79 และ วัตถุประสงค์ที่ 2) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า ผู้สูงอายุที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การ

* Received: 5 April 2021; Revised: 10 May 2021; Accepted: 12 June 2021

บริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : นโยบายเบี้ยยังชีพ, ผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the opinion level of the elderly towards Ban Klang subdistrict administrative organization for implementing the elderly pension policy and 2) To compare personal factors affecting the opinion of the elderly towards Ban Klang Subdistrict Administrative Organization in implementing the elderly pension policy. This research is a quantitative research. The population were elderly persons in Ban Lao Nuea, Moo 4, Ban Klang subdistrict, Song district, Phrae province. at the total number of 98 persons. The research instrument used to collect data was a questionnaire. The test statistic used to analyze the collected data include Weight Mean Score, standard deviation, t-test and F-test. The research results revealed that objective 1) The opinion level of the elderly towards Ban Klang subdistrict administrative organization for implementing the elderly pension policy. The overall level was found at a high level with a total weight mean score of 2.79. In terms of objective 2) The comparisons of personal affecting the opinion of the elderly towards Ban Klang subdistrict administrative organization in implementing the elderly pension policy, it was show that elderly people with different age, education, occupation, income, and period of pension received, there were different opinions towards the Ban Klang subdistrict administrative organization for implementing the elderly pension policy. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Elderly Pension Policy, Elderly, Subdistrict Administration Organization

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในทางการแพทย์ที่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงทำให้อายุของคนไทยยืนยาวขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงคือการที่มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต โดยพบว่าโครงสร้างด้านประชากรของประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยตั้งแต่ปี 2548 มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 10 สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่ได้ทำการคาดการณ์ไว้ว่า ในปี 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และในปี 2574 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชนบท มักจะอยู่ห่างไกลจากเมืองหลวง หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้สูงอายุที่ดำรงชีวิตอยู่ต่างจังหวัด ซึ่งผู้สูงอายุมักจะอาศัยอยู่ตามลำพัง ที่มีปัญหาที่สำคัญ คือ ไม่มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้จึงถือว่าเป็นหากับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชนบท (ภูษพงศ์ โนดไธสง, 2563)

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เห็นได้ว่าแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐต่อสวัสดิการผู้สูงอายุ มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจน ไม่มีผู้ดูแล และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ จากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้เกิดการผลักดันพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติปี พ.ศ. 2546 โดยมีการบัญญัติให้จัดบริการเบี้ยยังชีพให้กับผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ ในมาตรา 11 (10) จึงถือได้ว่านโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นนโยบายที่เป็นรูปธรรมที่สามารถตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้รัฐจะต้องดำเนินการถ่ายโอนหรือกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลจัดทำบริการสาธารณะและมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริการ การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตน โดยเฉพาะ ซึ่งต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง และเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถพึ่งพาตนเองได้ดังนั้นจึงถือได้ว่าองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญเป็นรากฐานของการพัฒนาระดับประเทศให้เป็นไปตามพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีอำนาจจัดสรรงบประมาณในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีอิสระ

การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพเป็นนโยบายที่เอื้อประโยชน์สำหรับผู้มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป ที่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพหรือถูกทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูและไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้ ในช่วงแรกที่มีการเริ่มดำเนินการนโยบายนี้ มีการจ่ายเงินสงเคราะห์ (เบี้ยยังชีพจากงบประมาณของรัฐบาล) ให้คนละ 200 บาทต่อเดือน แต่เมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจช่วงปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้ปรับเบี้ยยังชีพเพิ่มเป็นคนละ 300 บาทต่อเดือน จ่ายเป็น 6 เดือนต่อครั้ง ทำให้ผู้สูงอายุได้เป็นเงินก้อน จำนวน 1,800 บาท จากข้อมูลของกรมบัญชีกลางพบว่าปัจจุบันได้จ่ายเงินสงเคราะห์ ให้กับผู้สูงอายุตามเกณฑ์ ดังนี้ อายุ 60 - 69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 600 บาท อายุ 70 - 79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 800 บาท อายุ 90 ปี ขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 1,000 บาท อีกทั้งยังได้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเข้าบัญชีเงินฝากของผู้มีสิทธิโดยตรง ซึ่งจ่ายให้ทุกวันที่ 10 ในแต่ละเดือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นภารกิจที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่เดิมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็กเยาวชนผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2560) อีกทั้งการศึกษาของสิรินทิพ คุณากรสกุล (2552) ระบุว่า นโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างเหมาะสม และสนับสนุนหรือช่วยบรรเทาความเดือดร้อนในภาวะวิกฤตให้ผู้สูงอายุ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานอันเป็นแนวทางที่จะช่วยให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตั้งไว้แต่ปัญหาที่ผู้สูงอายุประสบอยู่ ก็คือการไม่เข้าถึงทรัพยากรที่รัฐจัดสรรหรือสาเหตุต่าง ๆ เช่น อาศัยอยู่พื้นที่ห่างไกล และเรื่องปัญหาจำนวนผู้สูงอายุมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้รับเบี้ยยังชีพแต่ละพื้นที่มีจำนวนมากเกินโควตา ดังนั้นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้บริการเพื่อส่งมอบบริการสาธารณะ นโยบายเบี้ยยังชีพให้ได้รับอย่างทั่วถึงกัน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา บ้านเหล่าเหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษา จะสามารถเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้สำหรับการพัฒนา และตลอดจนการนำนโยบายไปปฏิบัติใช้ในองค์กรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
- 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุบ้านเหล่าเหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ที่มีรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง จำนวนทั้งสิ้น 98 คน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทของเครื่องมือ

ผู้วิจัย เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม โดยแนวคำถามในการตอบแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ที่เน้นให้ผู้สูงอายุในบ้านเหล่าเหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

2.2 องค์ประกอบของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็นกระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยแบ่งประเด็นหัวข้อ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้นด้านกระบวนการ และด้านผลการดำเนินงาน จำนวนด้านละ 4 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

การเก็บข้อมูลจาก ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามที่จัดขึ้นด้วยตนเองทั้งหมด ณ บ้านเหล่าเหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุนบ้านเหล่าเหนือ และข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิเช่น หนังสือบทความ และงานวิจัยต่าง ๆ โดยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยติดต่อผู้ใหญ่บ้านและผู้สูงอายุนบ้านเหล่าเหนือที่ให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจง บอกวัตถุประสงค์และนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ โดยการสนทนอย่างเป็นกันเอง และใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการเก็บภาพในการตอบแบบสอบถาม

2. ดำเนินการแจกแบบสอบถาม โดยใช้ประเด็นคำถามที่เตรียมไว้เป็นแนวทางในแบบสอบถาม พร้อมกับเก็บภาพในการสอบถาม

3. นำแบบสอบถามไปดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science Research) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และเครื่องมือทางสถิติดังนี้

ผลการศึกษสามารถแปลผลได้ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00	เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33	ไม่แน่ใจ
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66	ไม่เห็นด้วย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 เพศชาย จำนวน 45 คน คิด เป็นร้อยละ 45.9 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 – 69 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง 80 - 89 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5 ระดับการศึกษาที่น้อยที่สุด มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 และน้อยที่สุด คือ ค้าขาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 สำหรับรายได้ส่วนใหญ่จะต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 ส่วน รายได้ที้น้อยที่สุด 9,001 บาทต่อเดือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ส่วนใหญ่จะได้รับเบี้ยยังชีพ มาแล้ว 1 – 5 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 และระยะเวลาที่น้อยที่สุด คือ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ค่าร้อยละของระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง ในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในประเด็น วิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบันมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.846 รองลงมา คือ อบต.จ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุตรงตามเวลาที่กำหนด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.826 การได้รับเบี้ยยังชีพ ทำให้การดำเนินชีวิตของท่านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.787 อบต.มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.785 และความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.693 ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความ คิดเห็น
1. อบต.มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึง บริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	2.785	0.436	เห็นด้วย
2. วิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบัน มีความเหมาะสม	2.846	0.414	เห็นด้วย
3. อบต.จ่าย เบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุตรงตาม เวลาที่กำหนด	2.826	4.406	เห็นด้วย
4. ความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ในการ ให้บริการ	2.693	0.581	เห็นด้วย
5. การได้รับเบี้ยยังชีพทำให้การดำเนิน ชีวิตของท่านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	2.785	0.412	เห็นด้วย
รวม	2.787	0.449	เห็นด้วย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยมีประเด็นย่อย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของ Independent Samples T-test ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากการวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของ One Way ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

แหล่งความแปรปรวน	t	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.572	96	0.569
ภายในกลุ่ม	0.557	79.230	0.579
รวม	1.129	175.230	1.148

จากตารางที่ 2 ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ

แหล่งความแปรปรวน	f	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.960	2	0.004
ภายในกลุ่ม		95	
รวม	5.960	97	0.004

จากตารางที่ 3 ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	f	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	11.857	2	0.000
ภายในกลุ่ม		95	
รวม	11.857	97	0.000

จากตารางที่ 4 ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	f	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7.932	3	0.000
ภายในกลุ่ม		94	
รวม	7.932	97	0.000

จากตารางที่ 5 ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านปัจจัยเบื้องต้น (0.419) และด้านกระบวนการ (0.535) ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้

แหล่งความแปรปรวน	f	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7.932	3	0.000
ภายในกลุ่ม		94	
รวม	7.932	97	0.000

จากตารางที่ 6 ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านกระบวนการ (0.152) ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพ

แหล่งความแปรปรวน	f	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.084	5	0.000
ภายในกลุ่ม		92	
รวม	6.084	97	0.000

จากตารางที่ 7 ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (0.290) และด้านกระบวนการ (0.105) ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่มาก แต่จากผลการวิจัยพบว่า บางประเด็นยังมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับที่น้อย โดยเฉพาะในด้านกระบวนการการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยสามารถอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 ที่มีข้อจำกัดในการลงพื้นที่ปฏิบัติงานทำให้ระบบรับลงทะเบียนผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุได้รับรู้ การประชาสัมพันธ์กำหนด วัน เวลา สถานที่ ในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในแต่ละเดือน และการแจ้งให้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพทราบเมื่ออบต.โอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร เป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่สามารถปฏิบัติงานตามนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจจะยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุมากนัก ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรหา

แนวทางในการดำเนินการปฏิบัติงานที่เหมาะสม เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ และลดความเหลื่อมล้ำของสังคม

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ จากการศึกษา ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับที่มาก จากการออกแบบสอบถาม พบว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุทราบอย่างทั่วถึง มีความกระตือรือร้นในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ โดยมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุตรงตามเวลาที่กำหนด เป็นการดำเนินงานตามนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีผลทำให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ มีการดำเนินชีวิตการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เขาวลัษณ์ สุขกันหา (2553) ได้ให้ความหมายของแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ชุขของการปฏิบัติ เพื่อทำให้แผนงานบรรลุผลประโยชน์ที่ตั้งใจไว้ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธี อุทกแบบ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเป็น ประชาคมระดับหมู่บ้านและระดับท้องถิ่นจำนวน 236 คนและผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพในเขตอำเภอ พนมไพรจำนวน 226 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนบุคคลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและผลสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าทีวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว และวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ผลจากการวิเคราะห์ ใช้การทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของ Independent Samples T-test ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ใช้การทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของ One Way ANOVA ผลจากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ คือ ส่วนมากผู้สูงอายุจะได้รับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่งผลทำให้หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาชีพเกษตรกรรมนั้น ไม่มีความมั่นคงในเรื่องของรายได้ เนื่องด้วยภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ที่ไม่มีความแน่นอนในเรื่องของราคาการซื้อขาย ทำให้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานคอยดูแล เมื่อมีอายุที่มากขึ้น จึงต้องการได้รับการดูแล โดยนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเมื่อผู้สูงอายุมีอายุมากขึ้น ก็จะได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ จากการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริการผู้สูงอายุเป็นอย่างดี และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดการงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาอย่างเป็นธรรม โดยสามารถอธิบายการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ คือ ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศิริพร เขียวใสว (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยางจังหวัดสุพรรณบุรีและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำโครงการการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุไปปฏิบัติกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือผู้ ดำเนินโครงการการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 98 คนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้า ได้แก่ แบบทดสอบสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน one way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ผลจากการนำโครงการการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย, ทรัพยากร, การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมนำนโยบายไปปฏิบัติลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง, ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงานมีผลต่อการนำ โครงการการจ่ายเงิน

สงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุไปปฏิบัติและสามารถอธิบาย ความสำเร็จของการนำโครงการไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุป

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง ในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา บ้านเหล่าเหนือ หมู่ 4 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยใช้รูปแบบเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งการนำเสนอตามวัตถุประสงค์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.1 อยู่ในช่วงอายุ 60 – 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.9 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76.5 โดยส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 62.2 มีรายได้ส่วนใหญ่จะต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 60.2 และได้รับเบี้ยยังชีพมาแล้ว 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.7 1.2 เมื่อศึกษาระดับกระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยแบ่งเป็น 5 ข้อ 1) อบต.มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ 2) วิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบันมีความเหมาะสม 3) อบต.จ่ายเบี้ยยังชีพให้ ผู้สูงอายุตรงตามเวลาที่ 4) ความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ และ 5) การได้รับเบี้ยยังชีพทำให้การดำเนินชีวิตของท่านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 50 ค่าร้อยละของระดับกระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติผลจาก แบบสอบถามพบว่า วิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบันมีความเหมาะสม มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.846 รองลงมา คือ อบต.จ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุตรงตามเวลาที่กำหนด มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.826 อบต.มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงบริการ สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.785 การได้รับเบี้ยยังชีพ ทำให้การดำเนินชีวิตของท่านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.787 และความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 2.693 ตามลำดับ และเมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า ผลจากการวิเคราะห์ ใช้การทดสอบวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติของ Independent Samples T-test ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ไม่ส่งผลต่อ

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในภาพรวม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยใช้การทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของ One Way ANOVA ผลจากการวิเคราะห์ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง

ในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในประเด็นความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการอยู่ในอันดับสุดท้าย องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรพึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายการนำเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมผ่านนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเด็นการ

เข้าถึง และการได้รับประโยชน์

2. ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อการให้บริการผู้สูงอายุ

3. ควรศึกษาประสิทธิภาพของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในส่วน of องค์การ

บริหารส่วนตำบลอื่นภายในจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่าง และข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2548). แนวทางการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์ เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย.
- เชาวลักษณ์ สุขกันหา. (2553). ปัญหาการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ใน องค์การบริหารส่วนตำบลศรีวิสัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บัญชา ผลานิสงศ์. (2553). การนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธี ถูกแบบ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : ศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน ปริญญานิพนธ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภูษพงศ์ โนดโรสง. (2561). สถิติบอกอะไร ผู้สูงวัยปัจจุบันและอนาคต. เรียกใช้เมื่อ 8 ธันวาคม 2563 จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/Press_Release/2561/N10-04-61-1.aspx
- ศิริพร เขียวไสว. (2550). การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลวังยาง จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน ปริญญานิพนธ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิรินทิพ คุณากรสกุล. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการงานสวัสดิการสังคมของผู้สูง อายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถาน
โรงพยาบาลราชทัณฑ์*

OPINIONS OF INMATES ON WELFARE ARRANGEMENTS IN
MEDICAL CORRECTIONAL INSTITUTION

เมวิการ์ณ แก้วจันทร์

Mewikarn Kaewjun

ภิรดา ชัยรัตน์

Pirada Chairatana

เกวลิน ศิลพิพัฒน์

Kevalin Silphiphat

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University, Thailand.

Email: mewikarn.k@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดแล้ว ที่มาใช้บริการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จำนวน 165 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดแบบ Taro Yamane โดยกำหนดเกณฑ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าสถิติร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ F – Test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีค่าเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไป โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงจะมาทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี Sheffe โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ต้องขังที่มี อายุ ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ และอาชีพก่อนต้องโทษแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ไม่แตกต่างกัน

* Received: 5 April 2021; Revised: 10 May 2021; Accepted: 12 June 2021

ในขณะที่ผู้ต้องขังที่มีประเภทความผิดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความคิดเห็น, ผู้ต้องขัง, การจัดสวัสดิการ

Abstract

This research is a quantitative research. The objectives were: 1) to study the opinions of inmates on the welfare provision in correctional hospitals; 2) to compare the opinions of inmates on the welfare provision of correctional hospitals, classified by personal factors. The samples used in the study were already inmates in the final case. The 165 people who came to use the services in correctional hospitals were obtained by using the Taro Yamane sizing method by setting the criteria of the sample group at the 95 percent confidence level with a 5 percent error. as a questionnaire data analysis was performed by statistical percentage, frequency, mean and standard deviation Hypothesis test with statistic F – Test used to test the difference between personal factors with mean of 3 groups or more by one-way ANOVA analysis. Paired with the Sheffe method, the statistical significance was set at the .05 level. The results revealed that 1) Opinions of inmates on welfare Arrangements in Medical Correctional Institution The overall level is at a high level. 2) Inmates who are of age, education level before sentence and occupations before punishment were different. They had no different opinions on welfare Arrangements in Medical Correctional Institution. While inmates of different crime categories have different views on welfare Arrangements in Medical Correctional Institution statistically significant at the .05 level

Keywords: Opinions, inmates, Welfare Arrangements

บทนำ

การจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในประเทศไทยได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอันเป็นกฎหมายสูงสุด ซึ่งสวัสดิการเป็นการบริการเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรมและเป็นไปตามมาตรฐานทั้งด้านการศึกษาสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัยการทำงาน การมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรมและการบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรี

กรมราชทัณฑ์ สังกัดกระทรวงยุติธรรม ปัจจุบันมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรเพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในการควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่ของกรม ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพและจิตใจที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติ โดยสังคมให้การยอมรับ (กรมราชทัณฑ์, 2561) โดยมีทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมเป็นโรงพยาบาลแห่งแรกและแห่งเดียวของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นเรือนจำที่ทำหน้าที่พิเศษ คือให้การควบคุมผู้ต้องขังและให้การรักษาผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยจากเรือนจำทั่วประเทศไทยให้เทียบเท่าประชาชนทั่วไป ซึ่งสถิติการเข้ารับการรักษาพยาบาลต่าง ๆ (ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ , 2563) 1. หอผู้ป่วยจิตเวช มีหน้าที่ในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต ที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังอื่นในเรือนจำได้ มียอดผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษาตลอดทั้งปี จำนวน 240 ราย 2. หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย มีหน้าที่ในการดูแลรักษาผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัดทางศัลยกรรมทั่วไป มียอดผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษาตลอดทั้งปี จำนวน 480 ราย 3. หอผู้ป่วยอายุรกรรมและไอซียู มีหน้าที่ในการดูแลรักษาผู้ป่วยอายุรกรรมและผู้ป่วยวิกฤติที่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ มียอดผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษาตลอดทั้งปี จำนวน 600 ราย 4. หอผู้ป่วยเรื้อรังชาย มีหน้าที่รักษาผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อ วัณโรค แยกโรคติดต่อจากผู้ต้องขังทั่วไป มียอดผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษาตลอดทั้งปี จำนวน 180 ราย 5. หอผู้ป่วยโรคอายุรกรรมแทรกซ้อน มีหน้าที่รักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาโรคติดต่อ และภูมิคุ้มกันบกพร่อง มียอดผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษาตลอดทั้งปี จำนวน 150 ราย 6. หอผู้ป่วยหญิง มีหน้าที่ดูแลรักษาผู้ป่วยหญิงที่มีการเจ็บป่วยต้องรับการรักษาที่โรงพยาบาลทุกราย มียอดผู้ต้องขังป่วยที่เข้ารับการรักษาตลอดทั้งปี จำนวน 580 ราย

ทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ มีอีกภารกิจที่สำคัญ ตามที่กรมราชทัณฑ์กำหนดไว้ คือดำเนินการพัฒนาสวัสดิการผู้ต้องขัง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง ที่จะได้รับสวัสดิการใน

ด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เช่น สวัสดิการขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วย อาหารปริมาณที่เพียงพอ ที่อยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะอนามัย เครื่องนุ่งห่มที่เพียงพอ และยารักษาโรค สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านอนามัยผู้ต้องขัง และสวัสดิการด้านกีฬาและนันทนาการ สวัสดิการต่าง ๆ เหล่านี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ต้องขัง เป็นส่วนช่วยให้พัฒนาคุณภาพชีวิตภายใต้การคุมขังดีขึ้น ลดอัตราความเครียดกับผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังสามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุขภายใต้การคุมขัง และเป็นการพัฒนางานราชทัณฑ์ให้มีคุณภาพเทียบเท่างานราชทัณฑ์ระดับสากล

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสวัสดิการของผู้ต้องขังเป็นสิ่งที่สำคัญทำให้ผู้ต้องขังได้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งถ้าผู้ต้องขังมีสวัสดิการที่พึงได้รับเพียงพอและเหมาะสมคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังก็จะดีตามไปด้วย ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังซึ่งประกอบไปด้วยสวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัย 4) สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านอนามัยผู้ต้องขัง และสวัสดิการด้านกีฬาและนันทนาการ จึงทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้นเพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาสวัสดิการของผู้ต้องขังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยมีรายละเอียดในเรื่องประชากรที่ใช้ในการศึกษาการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดแล้ว ที่มาใช้บริการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จำนวน 165 คน โดยทำการเก็บข้อมูลการศึกษาในเดือนมีนาคม - เมษายน 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม วัตถุประสงค์ที่ต้องศึกษา แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง เกิดจากการศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎี โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาเบื้องต้น โทษอาชีวก่อนต้องโทษ และประเภทความผิด โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ มีจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ได้แก่ สวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัย 4) สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการอนามัยผู้ต้องขัง สวัสดิการด้านกีฬาและนันทนาการ โดยใช้แบบสอบถามตามมาตรวัดแบบ Likert Scale

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักทางวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงจุดประสงค์ของการวิจัยและสอดคล้องกับวิจัยหรือไม่ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา ได้แก่ ผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดในเรือนจำกลางคลองเปรมที่เคยใช้บริการโรงพยาบาลที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จำนวน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จึงนำเอาแบบสอบถามมาลงรหัส (Coding) และประมวลผล เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
2. ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดแล้ว ที่มาใช้

บริการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

3. ค่า F – Test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีค่าเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไป โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงจะทำการทดสอบเป็นรายคู่

ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ในภาพรวมผู้ต้องขังคิดได้ชัดเจนแล้วที่มาใช้บริการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์เห็นด้วยกับการจัดสวัสดิการของทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดคือ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ($\bar{x} = 4.37$) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นรองลงมาคือ สวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัย4) ($\bar{x} = 4.34$) และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ สวัสดิการด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.89$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังที่มี อายุ ระดับการศึกษา ก่อนต้องโทษ และอาชีพ ก่อนต้องโทษแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ผู้ต้องขังที่มีประเภทความผิดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จำแนกตามประเภทความผิด เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Sheffe ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จำแนกตามประเภทความผิดเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ต้องขังที่มีความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ($\bar{x} = 4.434$) มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ แตกต่างจากผู้ต้องขังที่มีความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ ($\bar{x} = 4.255$) และ ผู้ต้องขังที่มีความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ($\bar{x} = 4.434$) มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ แตกต่างจากผู้ต้องขังที่มีความผิดผู้ต้องขังที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศ ($\bar{x} = 4.199$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ก่อนต้องโทษ อาชีพ ก่อนต้องโทษ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ ประเภทความผิด แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ในภาพรวมผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดแล้วที่มาใช้บริการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์เห็นด้วยกับการจัดสวัสดิการของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสวัสดิการของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ดำเนินการอย่างเหมาะสมตามความต้องการของผู้ต้องขังที่มารับบริการ มีความครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ที่เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต มีการดำเนินการจัดสวัสดิการเป็นไปตามมาตรฐานตามที่กรมราชทัณฑ์กำหนด

สอดคล้องกับงานวิจัย ปณิศา ศรศรี (2560) ทำการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสวัสดิการที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ก่อนต้องโทษ อาชีพก่อนต้องโทษ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ ประเภทความผิด แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่มีความผิดเกี่ยวกับพ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ และผู้ต้องขังที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศ จะเป็นผู้ต้องขังที่มีโทษสูงและการเลื่อนชั้นในผู้ต้องขังประเภทความผิดดังกล่าวจะเลื่อนชั้นได้ยาก จึงอาจจะถูกจำกัดด้านร่างกายและพื้นที่ จึงอาจมีมุมมองต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ที่แตกต่างออกไปจากผู้ต้องขังที่มีประเภทความผิดอื่น

สอดคล้องกับงานวิจัย ศุภณัฐ แสนโคตร (2558 : 14) ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ต้องขังสูงอายุต่อการจัดสวัสดิการในเรือนจำจังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น พบว่า ผู้ต้องขังที่มีเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพเดิมก่อนต้องโทษ กำหนดโทษจำคุก และจำนวนครั้งที่ต้องโทษต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดการสวัสดิการในเรือนจำจังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ต้องขังที่มีประเภทของความผิดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในเรือนจำจังหวัดตราดแตกต่างกัน

สรุป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาก่อนต้องโทษต่ำกว่าปริญญาตรี ก่อนต้องโทษส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และส่วนใหญ่มีความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล รองลงมาคือ สวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัย4) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสวัสดิการด้านการศึกษา

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ และอาชีพก่อนต้องโทษแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ด้านประเภทความผิดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ต้องขัง

1. ควรมีการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องขังที่มีความประสงค์จะศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อเป็นการเปิดโอกาสด้านการศึกษาให้กับผู้ต้องขังที่สนใจเพื่อเป็นการศึกษาหาความรู้ จะได้นำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจภายหลังการพ้นโทษ

2. จัดให้มีการเยี่ยมญาติผ่าน วีดีโอไลน์ แทนการมาเยี่ยมญาติที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ในผู้ต้องขังป่วยที่ญาติไม่สามารถเดินทางมาเยี่ยมได้ และในสถานการณ์การแพร่กระจายของโรคโควิด 19 การจัดเยี่ยมญาติผ่านวีดีโอไลน์ ช่วยลดการแพร่กระจายเชื้อของโรคดังกล่าวได้

3. จัดกิจกรรมช่วยเหลือผู้ป่วยในเชิงจิตใจ เช่น กิจกรรมนิมนต์พระสงฆ์เพื่อรับบาตรจากผู้ต้องขังป่วย การเยี่ยมญาติใกล้ชิดข้างเตียงในกรณีผู้ป่วยหนักและผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต เพื่อเป็นการเสริมสร้างกำลังใจ และทำให้ผู้ต้องขังป่วยดังกล่าวจากไปอย่างสงบ

4. ความหลากหลายของสินค้าที่จัดจำหน่ายให้กับผู้ต้องขังป่วย ควรมีความหลากหลายมากกว่านี้ ควรปรับปรุง แก้ไข ให้สามารถส่งสินค้าจากภายนอกเหนือจากร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

5. ปริมาณและความหลากหลายของหนังสือในห้องสมุดของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ควรมีจำนวนที่เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง และมีความหลากหลายเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของผู้ต้องขังแต่ละคน

6. ควรจัดให้มีการเยี่ยมญาติใกล้ชิดปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้ผู้ต้องขังได้พบปะญาติอย่างใกล้ชิดเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ

7. ควรจัดให้มีกองทุนเงินสงเคราะห์ให้กับผู้ต้องขังยากไร้ ผู้ต้องขังไม่มีญาติ สำหรับการเบิกจ่ายซื้อสินค้าที่จำเป็น และมีเงินสำรองเลี้ยงชีพให้กับผู้ต้องขังที่พ้นโทษที่ยังหางานทำไม่ได้

8. ควรมีการจัดมูลนิธิต่างๆ สำหรับจัดหางานให้กับผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เพื่อให้มีงานทำลดการกระทำผิดซ้ำ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ในภาพรวมผู้ต้องขังคิดได้เด็ดขาดแล้วที่มารับบริการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เห็นด้วยกับการจัดสวัสดิการของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขังที่มารับบริการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมสำหรับผู้ต้องขังทุกคนต่อไป และปรับปรุงในสวัสดิการบางอย่างที่มีค่าเฉลี่ยน้อย เช่น อาหารที่จัดเลี้ยงผู้ต้องขังแต่ละวันมีให้คุณค่าทางอาหารครบ 5 หมู่ ตามหลักโภชนาการ และให้มีแนวทางแก้ไขในการให้ผู้ต้องขังสามารถสั่งซื้อ หรือให้ญาตินำอาหารจากภายนอกที่เป็นอาหารเฉพาะโรคเพื่อการรับประทานตามหลักโภชนาการได้ จัดการอบรมหลักและวิธีการปฏิบัติตัวสำหรับผู้ต้องขังป่วยในโรคที่พบบ่อยภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานผู้ต้องขังจะได้มีการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องและเหมาะสม ประชาสัมพันธ์เพื่อการรับปรึกษาหนังสือสำหรับผู้ต้องขังป่วย เพื่อจะได้มีตำราเอกสารอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับผู้ต้องขังป่วย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ก่อนต้องโทษ อาชีพก่อนต้องโทษ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ ประเภทความผิด แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขังที่มารับบริการในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน อย่างมีความเท่าเทียมและเหมาะสม ไม่เลือกปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการเพิ่มตัวแปร และการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงความคิดเห็นต่อของผู้ต้องขังต่อการจัดในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เพื่อนำผลวิจัยที่ไปต่อยอดในการปรับปรุง แก้ไข การจัดสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐานของกรมราชทัณฑ์และตรงตามความต้องการของผู้ต้องขังต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์ กองการเจ้าหน้าที่. (2562). รายงานข้อมูลอัตรากำลังของบุคลากรกรมราชทัณฑ์ ประจำปี พ.ศ.2562. นทพบุรี: กรมราชทัณฑ์ กองการเจ้าหน้าที่.
- กรมราชทัณฑ์. (2560). สวัสดิการ. เรียกใช้เมื่อ 14 มีนาคม 2564 จาก http://www.correct.go.th/?page_id=9829
- กรมราชทัณฑ์. (2561). การกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์. เรียกใช้เมื่อ 16 มีนาคม 2564 จาก <http://www.correct.go.th/>
- กรมราชทัณฑ์. (2562). สวัสดิการผู้ต้องขัง. เรียกใช้เมื่อ 18 มีนาคม 2564 จาก http://www.correct.go.th/?page_id=9829
- ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์. (2562). การจัดการสวัสดิการผู้ต้องขังของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2564 จาก <https://hosdoc.com/?fbclid>
- ปณิตา ศรศรี. (2560). รายงานต่างด้าว : ความสำคัญและการบริหารจัดการ. เรียกใช้เมื่อ 21 มีนาคม /2564 จาก <http://training.p3.police.go.th/doc/non4.pdf>
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม. (2546). กฎหมายการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. เรียกใช้เมื่อ 21 มีนาคม 2564 จาก <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/652>
- ศุภณัฐ แสนโคตร. (2558). ความคิดเห็นของผู้ต้องขังสูงอายุต่อการจัดสวัสดิการในเรือนจำ จังหวัดตราด. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา*

POLITICAL SCIENCE ACCORDING TO BUDDHISM

หฤทัย คำเฝ้า

Haruethai Kammao

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

Email: haruethai.kam@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

มนุษย์ในสังคมไทย ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่มีความเชื่อ ความคิด อุปนิสัย ทัศนคติ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มารวมกันอยู่ภายในอาณาเขตเดียวกัน จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องหาการปกครองที่เหมาะสมมาใช้ในสังคม เพื่อให้สังคมนั้นๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี คือ มีความสงบเรียบร้อย มีความยุติธรรม มีความสามัคคี ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม หากสังคมไทยที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย ไม่มีการนำการปกครองที่เหมาะสมมาใช้แล้ว ก็อาจทำให้สังคมนั้นเกิดความวุ่นวาย เกิดความแตกแยก เกิดการแย่งชิงผลประโยชน์อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังที่เห็นได้ในสังคมไทย ในปัจจุบันนี้การปกครองที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ต้องการของทุกๆ สังคมเพราะถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ได้มาซึ่งการมีเสถียรภาพทางสังคมและการนำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง การบริหารและการปกครองของสังคมไทยในอดีตมีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาอย่างใกล้ชิด มีการพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกัน พระพุทธศาสนาจึงเป็นที่มาของอุดมการณ์รูปแบบเดียว เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการธำรงรักษาความชอบธรรมของการปกครองและการยอมรับของประชาชนที่มีต่อผู้ปกครอง

คำสำคัญ : รัฐศาสตร์; การเมือง; ประชาธิปไตย; พระพุทธศาสนา

* Received: 6 April 2021; Revised: 11 May 2021; Accepted: 13 June 2021

Abstract

human beings in Thai society consists of various groups of people with different beliefs, ideas, habits, attitudes and cultures come together within the same territory Therefore it is necessary to find appropriate governance in society. for that society It has performed well, which is peace and order. be fair unity behave as a good citizen of society If Thai society has many differences No proper governance was adopted. It may cause the society to cause chaos. break up There was an endless scramble for benefits. as can be seen in Thai society At present, proper governance is required by everyone. Society because it is considered an important factor for obtaining social stability and leading society towards progress, stability, administration and governance of Thai society in the past were closely related to Buddhism. have dependence on each other Buddhism is therefore the source of a single ideology. It is an important tool in maintaining the legitimacy of government and the acceptance of the people towards the ruler.

Keyword: Political science, Politics, Democracy, Buddhism

บทนำ

หลักแห่งการบริหารและการปกครองกายและใจ ซึ่งเมื่อนำมาปฏิบัติตามแล้วจะทำให้ชีวิตดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม พระพุทธศาสนา คือคำสั่งสอนทั้งหมดของพระพุทธเจ้า เป็นประมวลความรู้ทางศาสนาระบบหนึ่ง เช่นเดียวกับประมวลความรู้ทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่เรียนกันอยู่ตามสถาบันการศึกษาต่างๆ ประมวลความรู้ทางพระพุทธศาสนา ว่าด้วยสิ่งสำคัญ 4 ประการด้วยกัน คือ (แสง จันทรงาม, 2544)

1. ธรรมชาติของชีวิต
2. ธรรมชาติของจักรวาล
3. จุดมุ่งหมายของชีวิต
4. ทางไปสู่จุดมุ่งหมายของชีวิต

ประมวลความรู้ทุกอย่าง ย่อมมีแหล่งที่มาหรือแหล่งกำเนิด การรู้แหล่งที่มาของศาสนาต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษาศาสนา เพราะเป็นความรู้ ภูมิหลังของศาสนา ทำให้เราเข้าใจศาสนานั้นๆ ได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับการที่เรารู้ถึงมารดาบิดา และฐานะตระกูลของคนที่เรากำลังจะคบหาสมาคมด้วย ย่อมทำให้เราสามารถประเมินคุณค่าของเข้าได้ดีขึ้น

คำว่าพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเอกของโลกที่มีหลักคำสอนอันเปรียบเสมือนห้วงมหานทีแห่งสรรพศาสตร์ จึงมิใช่เพียงแค่ว่าเป็นปรัชญาหรือทฤษฎีเท่านั้น หากแต่ยังมีเนื้อหาครอบคลุมถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความนึกคิดแทบทุกด้านและที่สำคัญพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการกระทำ (กรรมวาท และกิริยาวัต) เป็นศาสนาแห่งความเพียรพยายาม (วิริยวัต) ไม่ใช่ศาสนาแห่งการอ่อนน้อมปรารถนา หรือศาสนาแห่งความหวังหวังกังวล การสั่งสอนธรรมของพระพุทธเจ้าทรงมุ่งผลในทางปฏิบัติให้ทุกคนจัดการกับชีวิตที่เป็นอยู่จริงๆ ในโลกนี้และเริ่มต้นแต่บัดนี้ (พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรพต ธีรธมฺโม), 2550)

คำว่า “พระพุทธศาสตร์” แยกได้เป็น 3 คำ คือ คำว่า พระ แปลว่าประเสริฐ ดีเลิศ คำว่า พุทธะ แปลว่า ผู้รู้-ผู้ตื่น-ผู้เบิกบาน ในที่นี้หมายถึงท่านผู้ตรัสรู้อรุณัย 4 อย่างถ่องแท้ คำว่า ศาสตร์ แปลว่าความรู้ หรือองค์ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย ซึ่งเป็นกิจกรรมของมนุษย์อย่างหนึ่งที่มีมุ่งอธิบายอย่างเป็นระบบในความที่น่าจะเป็นไปได้ เมื่อรวมกันแล้วได้ความหมายว่าองค์แห่งความรู้ของผู้รู้-ผู้ตื่น-ผู้เบิกบานอย่างประเสริฐ

ในบรรดาองค์แห่งความรู้ทั้งหมดนั้นเป็นความรู้ที่พระพุทธเจ้าทรงศึกษาค้นคว้าวิจัยด้วยพระองค์เองจนสามารถกำหนดเป็นทฤษฎีแห่งความรู้ต่างๆ มากมาย ในที่นี้จะแบ่งลักษณะความรู้ที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนเพียงแค่น้อยนิตเท่านั้น แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. คำสอนที่ทรงค้นพบใหม่ เช่น อริยสัจ ปฏิจจสมุปบาท เป็นต้น
2. คำสอนที่ทรงปฏิรูปจากลัทธิ ศาสนาเดิม เช่น การทำบุญให้ได้ผลสมบูรณ์จะต้องทำกับผู้เป็นพรหมณ์โดยกำเนิด หรือบิณฑุทธิโดยตระกูล พระองค์ทรงปฏิรูปโดยให้ทำกับปฎิคาหก (ผู้รับ) ที่มีศีลบริสุทธิมีคุณธรรม และทายก (ผู้ถวายหรือผู้ให้) จะต้องมีความบริสุทธิใน 3 กาล คือ ก่อนให้-ขณะกำลังให้-หลังจากให้แล้ว

3. คำสอนที่ทรงปฏิวัติ เช่น การฆ่าสัตว์บูชายัญจัดเป็นมหามงคลอย่างยิ่ง สามารถบันดาลให้ตนสำเร็จตามปรารถนา พระองค์ทรงเห็นตรงกันข้ามว่าการฆ่าเป็นบาปทั้งสิ้น ความรู้ในพระพุทธศาสนาแม้จะมากมาย ถึงกระนั้นก็ตามพระพุทธศาสนามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่พระ

นิพพาน คือการหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ดังนั้นการบรรลุนิพพานก็คือการเข้าถึงความดับทุกข์โดยสิ้นเชิง และบรรลุความสุขอย่างสูงสุด จิตของผู้บรรลุนิพพานย่อมมีความสุขสะอาดสว่างและสงบตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่และเมื่อดับขันธแล้วก็เป็นการสิ้นทุกข์ ไม่กลับมาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารอีกต่อไป เมื่อมนุษย์ไม่สามารถเข้าสู่เป้าหมายอันสูงสุดได้อย่างรวดเร็วทางพระพุทธศาสนาจึงได้กำหนดอรรถะ หรือประโยชน์ที่เป็นเป้าหมายหลักและเป้าหมายรองเอาไว้ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและเป็นที่มุ่งหวังสำหรับมนุษย์เอาไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. **ภิกขุวัตรมมิกัตถะ** จุดหมายขั้นตาเห็น หรือประโยชน์ปัจจุบัน เช่นมีสุขภาพที่ดี มีเงินใช้และมีงานทำ มีสถานภาพที่ดี และมีครอบครัวที่ผาสุก เป็นต้น

2. **สัมปรายิกัตถะ** จุดหมายขั้นเลยตาเห็น หรือประโยชน์เบื้องหน้า เช่น ความอบอุ่น ราบรื่น สุขใจ ความภาคภูมิใจ ความอึดใจ ความแก้แค้นล้างแค้นใจ และความโล่งจิตมั่นใจ เป็นต้น

3. **ปรมัตถะ** จุดหมายสูงสุด หรือประโยชน์อย่างยิ่ง เช่น ไม่หวั่นไหวต่อโลกธรรม ไม่ผิดหวังและเศร้า มีความปลอดโปร่งสงบ และเป็นอยู่ด้วยปัญญา เป็นต้น

พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่มีเหตุและผลเป็นศาสนธรรมว่าโดยแม่บทอันเป็นหลักการใหญ่ที่เรียกว่า **ปาพจน์** มี 2 อย่างคือ พระธรรมกับพระวินัย ว่าโดยปิฎกซึ่งเป็นคัมภีร์หลักของศาสนามี 3 คือ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก ว่าโดยหัวข้อที่เรียกว่าธรรมชั้นมี 84,000 พระธรรมชั้น (คุณ โทจันทร์, 2545)

ความเป็นมาของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย ด้วยชนชาติไทยได้นับถือและยกย่องเทิดทูนเป็นสรณะแห่งชีวิต สืบทอดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาช้านาน ขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของชาติส่วนใหญ่ มีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา

องค์พระมหากษัตริย์ซึ่งทรงเป็นพระประมุขของชาติทุกๆ พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงดำรงอยู่ในฐานะเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ทรงยกย่องเชิดชูพระพุทธศาสนาตลอดมาตั้งแต่อดีตอันยาวนาน จวบจนกาลปัจจุบัน อันแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ว่าพระพุทธศาสนาได้สถิตสถาพรเป็นมิ่งขวัญของชาติไทยตลอดมาทุกยุคทุกสมัย

กล่าวได้ว่าชาติไทยได้มีความเจริญมั่นคง ดำรงเอกราชอธิปไตยสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาล จวบจนกาลปัจจุบัน ก็ด้วยคนไทยทั้งชาติยึดมั่นอยู่ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความเคารพบูชาพระรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ พระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตของชาวไทย โดยมีส่วนเสริมสร้างอุปนิสัยของคน

ในชาติให้รักความสงบ มีความเสียสละ แก่กล้า อัจฉริยะ รอบรู้ฐานะ อฐานะ มีความรักและยึดมั่นอยู่ในสามัคคีธรรม

โดยที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยดังกล่าวนี้นี้ ชาวไทยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 95 ของประชากรทั้งประเทศเป็นพุทธศาสนิกชน เป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีอิทธิพลเป็นอันมากต่อความเชื่อ และความประพฤติ หรือการดำรงชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่

หากมองดูสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าแม้ชาวไทยเราส่วนใหญ่จะเป็นพุทธศาสนิกชนดังกล่าวแล้ว แต่ส่วนใหญ่ก็ยังเป็นกันตามจารีตประเพณี หรือเป็นพุทธศาสนิกชนตามสำมะโนครัว มักไม่ค่อยได้มีโอกาสได้เรียนรู้ ได้ศึกษาพระพุทธศาสนาได้เท่าที่ควร ทั้งนี้ย่อมสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน (พิฑูร มลิวัลย์ และไสว มาลาทอง, 2542)

ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับสังคมไทย

พระพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติ และอยู่เคียงคู่กับชาติไทยมาโดยตลอด ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญต่อสังคมไทย พอสรุปได้ดังนี้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543)

1) **พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนไทย** เพราะคนไทยนำหลักธรรมมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และลักษณะนิสัยของคนไทยมีจิตใจที่ตั้งงามในทุกๆ ด้าน มีความเป็นมิตรกับทุกคน เป็นต้น

2) **พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการปกครองประเทศ** กษัตริย์ทุกพระองค์ของไทยได้นำเอาหลักธรรมพระพุทธศาสนาไปใช้ในการปกครองประเทศ เช่น ทศพิธราชธรรม ตลอดจนมาใช้หลัก “ธรรมาธิปไตย” และหลัก อปาริหานิยธรรม เป็นหลักในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น

3) **พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจ** เนื่องจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนามุ่งเน้นให้เกิดความรักความสามัคคีกัน มีความเมตตากรุณาต่อกัน เป็นต้น จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชนชาวไทยให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน

4) **พระพุทธศาสนาเป็นที่มาของวัฒนธรรมไทย** ด้วยวิถีชีวิตของคนไทยผูกพันกับพระพุทธศาสนา จึงเป็นกรอบในการปฏิบัติตามหลักพิธีกรรมในพระพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่น การบวช การแต่งงาน การทำบุญเนื่องในพิธีการต่างๆ การปฏิบัติตนตามประเพณีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมไทยจนถึงปัจจุบัน

5) พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่สังคมไทยส่วนใหญ่นับถือ และสืบทอดกันมาเป็นช้านาน ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญของวิถีชีวิตของคนไทย พระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญในด้านต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านศิลปกรรม

6) พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนไทยผูกพันอยู่อย่างแนบแน่นกับพระพุทธศาสนา ซึมแทรกผสมผสานอยู่ในแนวความคิด จิตใจและกิจกรรมแทบทุกก้าวของชีวิตโดยตลอดเวลายาวนาน โดยยังคงเนื้อหาสาระเดิมที่บริสุทธิ์ไว้ได้ก็มี ถูกดัดแปลงเสริมแต่งตลอดจนปนเปื้อนกับความเชื่อถือและข้อปฏิบัติสายอื่นหรือผันแปรในด้านเหตุอื่นๆ จนผิดเพี้ยนไปจากเดิมก็มาก

7) พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติ การที่พระพุทธศาสนาอยู่กับคนไทยมาช้านาน จึงก่อให้เกิดการซึมซาบเอาหลักปฏิบัติของพระพุทธศาสนาให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ก่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่ไม่เหมือนกับชาติอื่นๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เด่นได้แก่ รักความเป็นอิสระ และความมีน้ำใจไมตรี

8) พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นมรดกของชาติ หลักฐานทางคัมภีร์และศาสนาวัตถุ ซึ่งนักประวัติศาสตร์โบราณคดีเชื่อว่า พระพุทธศาสนาได้เข้ามาเผยแพร่ในดินแดนสุวรรณภูมิ ก่อน พ.ศ. 500 แต่ศรัทธาความเชื่อของปวงชนก็เป็นไปตามยุคสมัย พระพุทธศาสนาจึงรุ่งเรืองและเสื่อมลงตามกาลสมัยด้วย จนกระทั่งพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ได้สถาปนากรุงสุโขทัยและรับเอาพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ครั้นราว พ.ศ. 1836 พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้อาราธนาพระสงฆ์ลังกาองค์จากนครศรีธรรมราชไปกรุงสุโขทัยและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาจนมั่นคงยืนนานมาในปัจจุบันนี้

9) พระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรม ชนชาติหนึ่ง ๆ นอกจากมีหน้าที่ต้องพัฒนาประเทศชาติของตนเองแล้ว ก็พึงมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และส่งเสริมอารยธรรมโลกด้วย ชนชาติไทยเป็นชนชาติที่เก่าแก่มากรชนชาติหนึ่ง มีวัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้าอย่างสูงมาตลอดเวลายาวนาน จึงได้มีส่วนร่วมในการสร้างเสริมอารยธรรมของโลกด้วย แม้ว่าจะอยู่ในขอบเขตที่ไม่กว้างนัก ส่วนร่วมที่ว่านี้ก็คือ ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งพัฒนาขึ้นมาจนมีแบบแผนเป็นของตนเอง อย่างที่เรียกว่ามีเอกลักษณ์ของความเป็นไทยเด่นชัด ศิลปวัฒนธรรมไทยเหล่านี้มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่

10) พระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยสร้างความสงบสุขให้แก่โลก พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานอารยธรรมที่สำคัญของโลกดังได้กล่าวมาแล้ว พระพุทธศาสนายังช่วยสร้างความ

สงบสุขให้แก่ชาวโลกได้ หากศึกษาในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนามีทั้งการสร้างสรรค์ อารยธรรมและสันติภาพแก่มวลมนุษย์ นั่นคือ พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในประเทศอินเดียหรือชมพูทวีป พระพุทธศาสนาได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอินเดีย กล่าวคือสังคมอินเดียเคยนับถือพระพรหมเป็นเทพเจ้าสูงสุด ผู้สร้างผู้บันดาลทุกสิ่ง มีการบูชาัญญเทพเจ้า แล้วก็มีการกำหนดมนุษย์เป็นวรรณะต่าง ๆ โดยชาติกำเนิด เป็นกษัตริย์ เป็นพราหมณ์ เป็นแพศย์ เป็นศูทร แล้วก็ถือว่าพราหมณ์เป็นผู้ที่ติดต่อสื่อสารกับเทพเจ้ากับพระพรหม เป็นผู้รู้ความต้องการของพระองค์ เป็นผู้รับเอาคำสั่งสอนมารักษา มีการผูกขาดการศึกษาให้อยู่ในวรรณะสูง คนวรรณะต่ำเรียนไม่ได้ เป็นต้น เมื่อพระพุทธศาสนาเกิดขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเหล่านี้อย่างมากมาย เช่น เรื่อง วรรณะ 4 พระพุทธศาสนาไม่ยอมรับ แต่ให้ถือหลักว่า **“คนมิใช่ประเสริฐหรือต่ำทรามเพราะชาติกำเนิด แต่จะประเสริฐหรือต่ำทรามเพราะการกระทำ”** แล้วก็ไม่ให้มัวหวังผลจากการอ้อนวอนบูชาัญญ สอนให้เปลี่ยนการบูชาัญญหรือเลิกการบูชาัญญให้หันมาหวังผลจากการกระทำ นี่คือการ **“ประกาศอิสรภาพของมนุษย์”**

แนวคิดประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนา

การศึกษาถึงแนวคิดประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นการศึกษาแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตย โดยศึกษาข้อมูลที่ปรากฏในพระไตรปิฎกดังรายละเอียดดังนี้

หลักประชาธิปไตย คือการให้อำนาจแก่ประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน การให้อำนาจทั้งทางนิติบัญญัติ การบริหาร และด้านตุลาการ หลักการสำคัญของระบอบการเมืองที่ได้รับความศรัทธาเลื่อมใสจากประชาคมโลกอย่างแพร่หลายมากที่สุดในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ

1) หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (Popular Sovereignty) เพื่อแสดงออกถึงอำนาจในการปกครองของประชาชนโดยแท้จริง ประชาชนจะแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของโดยใช้อำนาจกำหนดตัวผู้ปกครอง และผู้แทนของตน รวมทั้งอำนาจการถอดถอนในกรณีที่มีการใช้อำนาจโดยมิชอบ ผ่านกระบวนการเลือกตั้งของประชาชนอย่างอิสระเสรีแบบลับและทั่วถึง มีเวลาที่แน่นอน (สารรัฐธรรมนูญ, 2547) ในพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักอธิปไตย 3 ประการ คือ หลักอัตตอธิปไตย คือการเอาตนเป็นใหญ่ หลักโลกอธิปไตย คือการเอาโลกเป็นใหญ่ และหลักธรรมอธิปไตย คือการเอาหลักธรรมเป็นใหญ่ ซึ่งพระพุทธศาสนาเน้นหลักธรรมอธิปไตยเป็นรูปแบบในการปกครองที่ดีที่สุด

2) หลักเสรีภาพ (Liberty) หมายถึง การที่บุคคลสามารถกระทำ หรืองดเว้นกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามที่ต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้นไม่ไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามหลักพระพุทธศาสนา มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ ไว้ในพระวินัยไว้อย่างชัดเจน เช่น การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของสงฆ์ในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทำด้วยสังฆัจจวรรค คือ สังฆ 4 รูปขึ้นไป ได้แก่ การสวดปาฏิโมกข์ ทำสังฆกรรม เป็นต้น การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทำด้วยสังฆปัจญจวรรค คือ สังฆ 5 รูปขึ้นไป ได้แก่ การกรานกฐิน เป็นต้น และญัตติจตุตถกรรม ทำด้วยสังฆ 10 รูปขึ้นไป (ยกเว้นในที่กัณดารที่หาพระสงฆ์ได้ยาก) ได้แก่ การอุปสมบท เป็นต้น นอกจากนั้นพระพุทธเจ้ายังให้หลักเสรีภาพในการคิด เช่น ชาวกาลามะ ในการที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ ในกาลามสูตร 10 ประการ เช่น อย่าเชื่อเพียงเพราะเล่าสืบกันมา ฟังตามกันมา ชั่วลือ การอ้างตำราหรือทฤษฎี เป็นต้น หากจะเชื่อต้องใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบตามหลักของโยนิโสมนสิการ

3) หลักความเสมอภาค (Equality) คือ ในระบอบประชาธิปไตยเชื่อมั่นว่า หากมนุษย์มีโอกาสที่เสมอภาคเท่าเทียมกันถึงแม้ว่าจะมีความสามารถที่แตกต่างกันก็ตาม มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตที่ร่วมกันได้ ดังนั้นความเสมอภาคจึงหมายถึง ความเสมอภาคขั้นพื้นฐานที่ประชาชนในสังคมเดียวกันมีความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายเดียวกันได้ ในพระพุทธศาสนา จะเห็นได้อย่างชัดเจนในการให้ความเสมอภาคในเรื่องวรรณะ เชื้อชาติ เช่น บุคคลไม่ว่าจะอยู่วรรณะไหนก็สามารถเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาได้ และนับถือกันในเรื่องของพรocha โดยไม่คำนึงว่าจะอยู่วรรณะใด เชื้อชาติใด หลักความเสมอภาคในการเคารพนับถือพระรัตนตรัย เป็นต้น

4) หลักการปกครองโดยกฎหมาย (Rule of Law) หลักการนี้มีขึ้นเพื่อกำหนดให้มีความคุ้มครองแก่สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้ปกครองใช้อำนาจใดๆ ได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้ อีกทั้งการใช้อำนาจนั้นจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเท่านั้น การจำกัดสิทธิเสรีภาพใดๆ ของประชาชนจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมายเท่านั้นในพระพุทธศาสนามีพระวินัย ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่เป็นหลักปฏิบัติของสงฆ์ ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหมู่คณะมีความสุข ชุมชนชั่ว ปกป้องคนดี จนถึงเพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม คือพระพุทธศาสนา เป็นต้น

5) หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule) การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น ในการตัดสินใจใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวผู้ปกครอง หรือการตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ จะต้องถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ และเพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจนั้นสะท้อนถึงความต้องการของคนส่วนใหญ่อย่างแท้จริงก็จะต้องให้ความเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย (Minority Right) ทั้งนี้ เพื่อประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้มติในลักษณะพวกมากลากไป ในพระพุทธศาสนาก็ใช้หลักเสียงข้างมาก เป็นเครื่องตัดสินใจ เช่น การรับภิกษุ จะต้องมีการถามท่ามกลางสงฆ์ว่า พระภิกษุรูปใดสมควรได้รับผ้ากฐิน โดยมีการเสนอพระภิกษุรูปที่สมควรได้รับผ้ากฐิน หากพระภิกษุสงฆ์เห็นด้วยก็เปล่งวาจาพร้อมกันว่า “สาธุ” หรือหากภิกษุรูปใดทำผิดพระวินัย ก็มีการตัดสินใจที่เรียกว่า “เยภุญยสิกา” คือ การระงับด้วยเสียงข้างมากลงมติ ทั้งอธิกรณ์และการระงับสงฆ์ส่วนใหญ่ และในการประชุมทำสังฆกรรมต่างๆ นั้น ต้องมีมติเป็นเอกฉันท์ หากมีข้อข้องใจมีสิทธิยับยั้ง (Veto) ได้ แม้เพียงพระภิกษุรูปเดียวหักท้วง สงฆ์ทั้งหมดก็ต้องฟัง ดังกรรมวาจาที่ว่า “ยสสายสมโตขมติ...โสตุณหสยสส น ขมติ โส ภาเสยย” แปลว่า “ถ้ากรรมนี้ชอบใจต่อท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเงียบ ถ้าไม่ชอบใจต่อท่านผู้ใด ผู้นั้นพึงพูดขึ้น”

คำว่ารัฐศาสตร์

การศึกษาถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการนำไปสู่แนวคิดทางการเมือง และเกี่ยวโยงไปถึงแนวคิดทางรัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา ดังรายละเอียดดังนี้

ความหมายของคำว่ารัฐศาสตร์และคำว่าการเมือง

คำว่า **รัฐศาสตร์** (Political Science) หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยการเมือง หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง แต่หากพิจารณาถึงรากศัพท์ของคำว่า political science จะพบว่า political ที่เป็นคำคุณศัพท์มีรากฐานมาจากคำในภาษากรีก คือ “polis” ที่แปลว่า “วิธีการในการจัดองค์การทางการเมือง” ซึ่งในสมัยนั้นมีลักษณะเป็นการจัดองค์การทางการเมืองในรูปแบบนครรัฐที่มีอาณาเขตไม่กว้างขวางและมีประชากรไม่มากนัก จากความหมายดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ political science หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยรัฐ (the science of the state) หรือ “รัฐศาสตร์” (จักษ์ พันธุ์ชูเพชร, 2548)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายของคำว่า “การเมือง” ไว้ดังนี้ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

1. งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาที่ว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐและการดำเนินงานแห่งรัฐ
 2. การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ
 3. กิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน
- ดังนั้น การเมือง เป็นงานที่เกี่ยวกับรัฐและแผ่นดินหรืองานบริหารประเทศ ซึ่งงานด้านนี้จะมีบุคคลที่สำคัญๆ อยู่ 2 พวก คือ ผู้ปกครอง (รัฐบาล) กับผู้ถูกปกครอง (ประชาชน) โดยฝ่ายผู้ปกครองมีอำนาจในการปกครองแผ่นดินให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ส่วนจะใช้อำนาจการปกครองแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับระบบการเมืองของรัฐนั้นๆ

แนวคิดทั่วไปทางการเมืองการปกครอง

แนวคิด (Theory) ทางการเมืองการปกครองของแต่ละสำนักที่เสนอแนวคิดออกมา บางครั้งจะก่อให้เกิดอิทธิพลที่อยู่เหนือจิตใจชนในกลุ่มต่าง ๆ บางครั้งรุนแรง ชัดแจ้ง ต่อกันจนเกิดความเสียหาย แบ่งพรรค แบ่งฝ่าย แบ่งพวกกันมามากต่อมากแล้ว เจ้าลัทธิหรือนักปราชญ์เจ้าของทฤษฎีเอง ก็พยายามปรับปรุงแก้ไขแสวงหาแนวคิดวิธีการที่ดีที่สุด แต่ถึงกระนั้นก็มีแนวความคิดที่ขัดแย้งกันอยู่ เพราะความคิดทางการเมืองนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเริ่มตระหนักถึงความสัมพันธ์ที่เขามีต่อรัฐ และรัฐมีต่อเขา หรืออีกนัยหนึ่ง ความสัมพันธ์ในแง่ที่ว่าบุคคลต้องปฏิบัติอย่างไรต่อรัฐ และรัฐจะปฏิบัติอย่างไรต่อบุคคล ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวนี้ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับรัฐ หรือรัฐบาล หรือผู้นำที่มีผลกระทบต่อผู้อยู่ใต้การปกครอง จนบางครั้งทำให้มีแนวคิดที่ว่าใครควรจะเป็นผู้นำที่มีอำนาจ หรืออำนาจควรมาจากใคร ทั้งนี้ คนบางกลุ่มคิดว่า พระมหากษัตริย์ควรเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมืองแต่ผู้เดียว อีกกลุ่มหนึ่งกลับคิดว่าการที่ให้บุคคลเดียวใช้อำนาจอย่างเต็มทีนั้นไม่ดี อำนาจควรกระจายกันไป สองกลุ่มนี้มีแนวความคิดที่ไม่เหมือนกันและเป็นแนวความคิดที่ขัดแย้งกันอยู่ตลอดมา บุคคลกลุ่มหนึ่งคิดว่ามนุษย์เราเกิดมาควรจะทำงานเต็มที่ตามความสามารถของตนก็ควรที่จะมีสมบัติเป็นส่วนตัว บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งคิดตรงกันข้าม คือคิดว่ามนุษย์ในสังคมนี้เกิดมาอยู่ในสังคมเดียวกัน สังคมพึงจะรับผิดชอบต่อชีวิตของทุก ๆ คน นั่นคือคนรวยควรช่วยเหลือคนจน ควรที่จะห้ามมิให้บุคคลที่มีทรัพย์สินส่วนตัวโดยให้ถือเป็นทรัพย์สินของรัฐเสียหมด

แนวคิดทางการเมืองการปกครองตามแนวพระพุทธศาสนา มาจากกรอบความคิดที่ต้องการศึกษาแนวคิดทางการเมืองการปกครอง หรือการบริหารในพระไตรปิฎก นั่นเอง คำว่า **แนวคิด**

หรือ **ทฤษฎี** คือความเห็นอย่างหนึ่งซึ่งตรงกับภาษาบาลีว่า **ทัญญู** คำว่าทฤษฎี หรือ ทัญญู เป็นคำกลางๆ กล่าวคือเป็นคำที่อธิบายถึงสิ่งต่างๆ ตามความรู้ความเข้าใจของผู้แสดงความคิดเห็นที่แสดงออกมาโดยสอดคล้องกับกฎแห่งความจริง ซึ่งสามารถนำไปพิสูจน์ทดลองเพื่อหาคุณค่าแห่งความจริงและความเชื่อมั่น พระพุทธศาสนาเรียกสัมมาทัญญู หรือ สัมมาทฤษฎี ในทางตรงข้ามความคิดเห็นหรือความรู้ใดๆ ก็ตามที่ไม่สอดคล้องกับกฎแห่งความจริงซึ่งเมื่อนำไปพิสูจน์หรือไปทดลองปฏิบัติแล้ว จะไม่บังเกิดผลให้เป็นคุณค่าที่ดี และไม่ส่งเสริมการพัฒนาหรือความก้าวหน้า พระพุทธศาสนาเรียกว่า มิจฉาทัญญู หรือ มิจฉาทฤษฎี

พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวไว้ว่า สังคมที่ดีต้องมีกติกา และคนในสังคมต้องรักษากฎกันนั้น มีความเสมอภาคคือเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมายได้รับความยุติธรรมจากกฎหมายเสมอกัน เพราะฉะนั้นความมีศีลและรักษาระเบียบวินัยเสมอกันจึงถือเป็นหลักสำคัญ ตัวอย่าง เช่น หลักทิสฺสามัญญตา คือ มีทิสฺ หรือทัญญู มีความเห็น มีความเชื่อมั่น ยึดถือในหลักการ อุดมการณ์และอุดมคติที่ร่วมกันหรือสอดคล้องไปกันได้ คนในสังคมประชาธิปไตยนี้ อย่างน้อยต้องมีความเห็นความเข้าใจและความเชื่อมั่นในหลักการประชาธิปไตยร่วมกัน เริ่มแต่ยอมรับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แล้วถ้าจะให้เป็ประชาธิปไตยที่ดีก็ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของประชาธิปไตย อย่างน้อยก็เข้าใจเรื่องเสรีภาพ คำว่าเสรีภาพ ในความหมายของพระพุทธศาสนา คือคนที่จิตใจเป็นอิสระไม่ถูกครอบงำด้วยกิเลส

กล่าวโดยสรุป คำว่า ทิสฺ หรือ ทัญญู หมายถึงความรู้เห็นเข้าใจลึกถึงไปจนถึงความจริงของธรรมชาติเห็นโลกเป็นชีวิตและสรรพสิ่งตามเป็นจริงว่าเป็นของไม่เที่ยง เปลี่ยนแปลงไปเกิดขึ้นแล้วก็ปรวนแปร แล้วก็ดับสลายไป ไม่มีอะไรจะยั่งยืนคงอยู่นิรันดร์

ในยุคนินเดียโบราณ ก็มีแนวความคิดที่ว่าเช่นนี้เหมือนกันซึ่งมาจากคัมภีร์ของศาสนาฮินดูที่เรียกว่ามานวธรรมศาสตร์ ที่ทำให้สังคมอินเดียต้องยอมรับแนวความคิดที่ว่ามานี้เป็นระยะเวลาเป็นหลายพันปีมาแล้ว ซึ่งคัมภีร์มานวธรรมศาสตร์ได้อธิบายว่า พระผู้เป็นเจ้าของสร้างโลกแล้วสร้างธรรมสำหรับโลกแล้วสร้างมนุษย์เพื่อให้มนุษย์ทำดีและอยู่กันอย่างปกติสุขโดยอาศัยข้อปฏิบัติตามหลักวาระ 4 คือพราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ และศูทร การเมืองการปกครองสมัยนั้นถูกอิทธิพลทางศาสนาพราหมณ์ ครอบงำจนไม่สามารถยับยั้งได้ ทุกสิ่งทุกอย่างทางความเชื่อล้วนตกอยู่ภายใต้คำสอนของศาสนาพราหมณ์ สังคมประเพณีวิถีชีวิตของสังคมในสมัยพุทธกาลนั้น ก็ล้วนแล้วแต่พราหมณ์เป็นผู้กำหนดจนทำให้เกิดชนชั้นวรรณะขึ้น

ดร. บี.อาร์.อัมเบดการ์ (Dr. B. r. ambedkar) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไว้ว่า การปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนในปัจจุบัน แต่ในอดีตกาล อินเดียมีสถาบันทางรัฐสภา อินเดียในอดีตกาลจึงก้าวหน้าไปไกลกว่าใครๆ เช่น ที่ปรากฏในมหานิพนธ์ของพระพุทธศาสนา มีข้อความว่า ขณะที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ เมืองกุสินารา (กุสินาคาร) ใกล้เวลาเสด็จดับขันธปรินิพพาน ทรงรับสั่งให้พระอานนท์ไปแจ้งข่าวการปรินิพพานแก่พวกมัลลกะษัตริย์ ซึ่งขณะนั้นพวกกษัตริย์กำลังอยู่ระหว่างการประชุมสภากันอยู่

ในขณะนั้น พวกมัลลกะษัตริย์ก็ใช้ระบอบการปกครองแบบรัฐสภา (สามัคคีธรรม) ปกครองรัฐอยู่ เมื่อได้ทราบข่าวร้ายเช่นนั้น พวกกษัตริย์ ก็ตัดสินใจว่า ไม่ควรพักการประชุม แต่ควรประชุมต่อไปจนหมดวาระ เสร็จการประชุมสภาแล้ว จึงค่อยไปเฝ้าพระพุทธเจ้าที่กุสินารา

ดังนั้น สารที่สำคัญของพระพุทธศาสนา ตั้งอยู่บนพื้นฐานปฏิบัติการเพื่อเสริมภาพของบุคคล คือ เสริมภาพทางเศรษฐกิจ เสริมภาพทางสังคม และเสริมภาพทางการเมือง พระพุทธเจ้า คือบุคคลผู้ชูประทีปแห่งประชาธิปไตย และเป็นผู้สนับสนุนอย่างจริงจังต่ออิสรภาพ สมภาพ และภราดรภาพ เพราะฉะนั้น พระพุทธศาสนาเท่านั้นที่มวลมนุษย์จะมีเสริมภาพที่แท้จริงได้

ทักษะเกี่ยวกับแนวคิดทางการเมืองการปกครองตามแนวพระพุทธศาสนา

แนวคิดทางการเมืองการปกครองในพระไตรปิฎกได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้พยายามที่จะเสนอแนวคิดทฤษฎีทางการเมืองที่มีมาในพระไตรปิฎกหรือคำสอนในทางพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้จำเป็นต้องนำเอาทฤษฎีทางการเมืองของตะวันตกเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ เพราะหากวิเคราะห์ไปโดยไม่มีกรอบไม่มีทฤษฎีแล้ว แม้จะทำให้เห็นแนวคิด แต่ก็ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงเป็นระบบได้เพราะมีขอบข่ายที่กว้างเกินไปจนจับหลักไม่ได้ และถ้าอธิบายโดยใช้มโนทัศน์ทางตะวันตกมากเกินไป ก็จะเป็นการทำให้เนื้อหาแคบลงไปได้ ซึ่งในที่นี้จะได้นำเสนอทั้งหมด 8 แนวความคิดหลัก ซึ่งแต่ละแนวทางล้วนเกิดจากฐานความรู้ ภูมิหลัง และทฤษฎีความเห็น หรือความเชื่อของนักวิชาการแต่ละท่านซึ่งจะอธิบายดังต่อไปนี้

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวประชาธิปไตย

เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในยุคแรกๆ ที่ประเทศไทยให้การสนับสนุนความคิดทางด้านการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างมาก ซึ่งเริ่มจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีและมีอิทธิพลจนนักสอนศาสนาทั้งฝ่ายฆราวาสและพระสงฆ์ ยึดถือว่าเป็นคำอธิบายที่ถูกต้องและพยายามอธิบายในแนวทางนี้เรื่อยมา และ หากดูจาก

หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา มีหลายสิ่งหลายประการที่ตรงกับลักษณะของประชาธิปไตย ซึ่งเน้นที่ตัวปัจเจกบุคคล พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เริ่มต้นจากตัวบุคคล ที่มีทั้งอิสรภาพและเสรีภาพในการกระทำ หรือไม่กระทำ

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวสังคมนิยม

แนวความคิดนี้ได้มีโอกาสแพร่เข้ามาในกลุ่มของนิสิตนักศึกษาและชนชั้นที่ใช้แรงงานที่มีความคิดต่อต้านรัฐบาลที่มีลักษณะของเผด็จการโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมาคือตั้งแต่ยุคของจอมพล ป.พิบูลย์สงคราม มาจนถึงยุคของจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นยุคสมัยที่รัฐบาลปกครองด้วยรัฐทหารจึงทำให้บรรยากาศของประเทศไทยในเวลานั้นเปื้อนหายต่อผู้ปกครอง และกลุ่มปัญญาชนได้แสวงหาทางออกอื่นๆ ซึ่งส่วนหนึ่งนิสิตนักศึกษาได้ผุดถึงแนวคิดสังคมนิยม **ยูโทเปีย** ที่บรรยายถึงดินแดนสุขาวดีในโลกมนุษย์ของโทมัสมอร์ แห่งอังกฤษ ที่พิมพ์ออกเผยแผ่เมื่อ ค.ศ. 1503 เป็นต้นมา จนทำให้การเคลื่อนไหวของกรรมกรและปัญญาชน ได้บรรลุถึงระดับใหม่ของการสร้างอุดมการณ์ร่วมและหนีเข้าป่าเพื่อจับอาวุธต่อสู้รัฐบาลกลาง

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวธรรมิกสังคมนิยม

พุทธทาส ภิกขุ ได้วิพากษ์วิจารณ์ประชาธิปไตยและทุนนิยมในทางลบโดยแสดงทัศนะสนับสนุนสังคมนิยม แต่ไม่ต้องการให้เป็นสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ ได้แนวคิดเรื่องธรรมะและธรรมชาติ ที่อยู่ร่วมกันเป็นวิถีแห่งสังคม โดยให้คำนิยามใหม่ว่า “ธรรมิกสังคมนิยม” ซึ่งสังคมนิยมแบบนี้จะไม่มีทั้งชนชั้นนายทุนและชนชั้นกรรมาชีพ แต่จะมีระบบที่ประกอบด้วยธรรมที่ถูกต้องและจริงๆ แล้วคนรวยในประวัติพุทธศาสนาก็ไม่ได้เป็นชนชั้นนายทุนที่ขูดรีดหรือนำรังเกียจ เช่น อนาถปิณฑิกเศรษฐี นางวิสาขา เป็นต้นซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้สามารถที่จะสรุปได้ว่าคุณค่าของความคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ พิจารณาได้ 2 ส่วน คือส่วนแรก ในฐานะหลักการ หรือคุณค่าทางด้านจิตใจ หลักการใดก็ตามถ้าประกอบด้วยหลักธรรมแล้วเป็นระบบการเมืองที่ถูกต้องโดยเรียกว่าระบบธรรมิกสังคมนิยม และส่วนที่สอง ด้านระบบเห็นว่าการปกครองที่ใช้วิธีเผด็จการโดยมีธรรมกำกับเป็นการปกครองที่ดีที่สุด

ปรีชา ช่างขวัญยืน ได้วิพากษ์วิจารณ์ไว้ว่า เป็นการอธิบายที่สนับสนุนกระแสการเมืองโดยดัดแปลงสังคมนิยมให้เป็นแบบพุทธอิงหลักธรรมคำสอนในพระไตรปิฎก จนเห็นได้ว่าสังคมนิยมแบบของท่านพุทธทาสไม่ใช่สังคมนิยมที่พูดกันโดยทั่วไปเพราะไม่ได้พูดถึงหลักการอันเป็นหัวใจของสังคมนิยม ซึ่งทำให้คิดได้ว่าท่านไม่สนใจ หรือไม่ท่านก็อาจไม่เข้าใจหลักการดังกล่าว ท่านเข้าใจสังคมนิยมอย่างพื้นๆ คือเข้าใจอย่างที่คนทั่วไปซึ่งได้อยู่ในกระแส

การเมืองสมัยนั้นเข้าใจ มิใช่เข้าใจอย่างนักวิชาการทางปรัชญาการเมืองหรือปรัชญาเศรษฐกิจ เข้าใจกัน

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวปรัชญาการเมือง

ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้แสดงแนวคิดไว้คือ การใช้ความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์และปรัชญาการเมืองมาวิเคราะห์ความคิดทางการเมืองที่ปรากฏในคัมภีร์ต่าง ๆ เช่น อคัณณสูตร และราชินีติ ซึ่งอาจมองได้ว่าท่านผู้นี้ได้รับอิทธิพลแนวคิดแบบตะวันตกอย่างมาก ในเรื่องดังกล่าวนี้

สมภาร พรหมทา ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า แทบจะไม่สามารถแยกความหมายของคำว่า ปรัชญาการเมือง และปรัชญาสังคมออกจากกัน แต่ถ้าจะให้เข้าใจก็คือเมื่อนักปรัชญาคคนหนึ่งเสนอว่ารูปแบบหรือโครงสร้างต่อไปนีดีที่สุดสำหรับใช้เป็นแบบในการ จัดระบบการอยู่ร่วมกัน พร้อมกับให้เหตุผลสนับสนุน ข้อเสนอแนะเป็นปรัชญาการเมือง แต่ถ้านักปรัชญาคดังกล่าวไม่หยุดอยู่เพียงแค่นั้น หากแต่เสนอลงไปรายละเอียดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับปัจเจกชน หรือระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมควรมีเสรีภาพเท่าใด มีสิทธิเท่าใด เป็นต้น ข้อเสนอแนะจัดอยู่ในประเภทปรัชญาสังคม ดังนั้นปรัชญาสังคมและการเมืองก็คือแนวคิดอันได้แก่ข้อเสนอและเหตุผลสนับสนุนที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเมืองและรายละเอียดต่างภายในโครงสร้างนั้น เช่น เรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม เป็นต้น

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวธรรมาธิปไตย

แนวคิดนี้ เป็นแนวคิดที่ต้องการเชิดชูยกย่องพระพุทธศาสนาให้สูงเหนือกว่าแนวคิดทั้งประชาธิปไตยและสังคมนิยมที่ต่างก็มีข้อบกพร่องกันอยู่ โดยจัดแนวคิดแบบประชาธิปไตยเป็นแบบโลกาธิปไตย และจัดแนวคิดแบบสังคมนิยมเป็นแบบอิตาเลียปไตย ซึ่งทั้งสองแนวคิดพระพุทธเจ้ามิได้ทรงสรรเสริญ แต่ทรงยกย่องแนวคิดแบบธรรมาธิปไตย ที่มีธรรมเป็นใหญ่ คือหลังจากได้พิจารณาไตร่ตรองข้อเท็จจริงและเหตุผลตามที่ได้รับฟังมาแล้วอย่างกว้างขวางพิจารณาอย่างดีที่สุดเต็มขีดแห่งสติปัญญา จะมองเห็นได้ด้วยความรู้ที่กระจ่างว่าเป็นไปโดยชอบธรรมและเพื่อความดีงาม กระทำการต่างๆ โดยยึดหลักการ กฎ ระเบียบกติกา ทั้งนี้คำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นธรรมาธิปไตยและยกย่องธรรมาธิปไตย ส่วนประชาธิปไตยก็คงสงเคราะห์เข้าในโลกาธิปไตย หรือประชาธิปไตยที่อยู่บนพื้นฐานของธรรมาธิปไตย

ปรีชา ช่างขวัญยืน ได้เสนอแนวคิดซึ่งเกิดจากการพิจารณาเพียงคำว่า **อธิปไตย** โดยมีได้ดูบริบทต่างๆ ว่ามีความหมายอย่างเดียวกับคำว่า **อธิปไตย** ที่ต่อท้ายคำเรียกกระบวน การปกครองต่างๆ หรือไม่ จึงเป็นแนวทางที่เกิดจากความเข้าใจผิดตั้งแต่ต้น และผู้เสนอ

แนวทางนี้ซึ่งก็ไม่ทราบแน่ชัดว่าใครเป็นคนแรกก็ได้มีตัวอย่างที่เป็นเรื่องการเมืองการปกครองที่ปรากฏจริงในพระไตรปิฎกมาสนับสนุนเหมือนข้อเสนอในแนวทางประชาธิปไตยกับสังคมนิยมซึ่งมีมาก่อนหน้านั้น

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวพุทธประวัติ

แนวคิดนี้เป็นมุมมองที่นักวิชาการบางท่านได้พยายามชี้ประเด็นเรื่องพุทธประวัติให้เป็นการเมืองที่สุดโต่ง เช่น วิเคราะห์ว่าเจ้าชายสิทธัตถะราชกุมารเสด็จออกผนวชตอนกลางคืนทำไมไม่เสด็จออกตอนกลางวันอาจเป็นเพราะเหตุผลทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งแนวความคิดนี้เป็นเพียงแนวความคิดที่วิพากษ์ในห้องเรียน ซึ่งเสี่ยงต่อการต่อต้านจากพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างมาก

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวนิติรัฐ

เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในปี 2524 ที่เหล่านักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในยุคพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีให้มีโครงการศึกษาเพื่อเสนอหลักวิชาการตามแนวพุทธศาสตร์ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์จึงเป็นหนึ่งในโครงการดังกล่าว แนวความคิดที่เหล่านักวิชาการได้ระดมกันนั้นโดยมากมุ่งไปที่พระวินัยปิฎกโดยมีกรอบของหลักนิติบัญญัติเป็นตัวกำหนด หากมองในแง่ของการลงโทษทางวินัยหรือการปรับอาบัติ สังคมสงฆ์จะเข้ามาจัดการเพราะเป็นปัญหาที่กระทบถึงสังคมโดยรวมในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งประเด็นนี้ทำให้มองเห็นว่าพระวินัย หรือสิกขาบท เป็นธรรมานุญการปกครองที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติขึ้นใช้กับคณะสงฆ์ แต่ก็สามารถเทียบเคียงได้กับหลักกฎหมายทางอาญาจักรอย่างน้อยก็สะท้อนแนวคิดที่ว่าพระพุทธเจ้าทรงยอมรับว่ากฎหมายมีความจำเป็นในการปกครองไม่ว่าจะในส่วนของคณะสงฆ์หรือฝ่ายบ้านเมือง (อภิวิชญ์ ธีรบุญโญ, 2542)

การตีความคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวมโนทัศน์สมัยใหม่

ปรีชา ช่างขวัญยืน ได้เสนอแนวคิดใหม่หลังจากมองเห็นข้อจำกัดของการอธิบายในอดีตคือแนวทางที่ 1-5 ที่กล่าวมาข้างต้น ในทัศนะดังกล่าวท่านได้มองข้อจำกัดของแนวทางเหล่านั้นไว้ 6 ประการคือ

1) ไม่มีการพิจารณาระดับความเจริญของการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมในสมัยพุทธกาลว่าอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับปัจจุบันเพราะการอธิบายไม่ได้แยกระดับจนดูราวกับว่าคนสมัยพุทธกาลเข้าใจประชาธิปไตยและสังคมแบบเดียวกับคนยุคปัจจุบัน

2) ไม่มีการแยกลักษณะร่วมบางประการที่เกิดขึ้นในหลายระบอบการปกครอง เช่น การเลือกตั้ง การประชุมแบบเสียงข้างมาก เมื่อเห็นว่าแนวคิดทางพระพุทธศาสนาสอดคล้องกับประชาธิปไตยก็ยึดถือเหตุผลดังกล่าวเป็นหลัก

3) ระบอบการปกครองทั้งประชาธิปไตยและสังคมนิยมที่วิเคราะห์กันมาล้วนเน้นเรื่องบุคคลมากกว่าระบบ

4) ไม่มีการสำรวจข้อมูลให้ทั่วถึงทั้งพระไตรปิฎกและชาดก ว่าส่วนใดเป็นเรื่องสมัยก่อนพุทธกาล หรือส่วนใดเป็นเรื่องในสมัยพุทธกาล และที่สำคัญไม่ได้พิจารณาคำสอนที่เกี่ยวกับการปกครองและเศรษฐกิจว่าสามารถระบุชัดเจนว่าพระพุทธเจ้าเห็นด้วยกับระบบไหน

5) ไม่ได้พิจารณาคำสอนและเจตนาของพระพุทธเจ้า ว่าระบบไหนดีกว่าอีกระบบอย่างไร เพียงแต่เลือกมาเฉพาะที่สนับสนุนความคิดของผู้วิเคราะห์ โดยละเลยส่วนที่ขัดแย้งมาพิจารณา

6) แนวการวิเคราะห์ที่อาศัยแนวคิดตะวันตกมากเกินไปอาจเป็นการลำเอียงและคับแคบ ดังนั้น **ปรีชา ช่างขวัญยืน** จึงเสนอแนวคิดการตีความพระพุทธศาสนาทางการเมืองใหม่ที่กว้างขึ้น ในสองลักษณะคือ

ก. กว้างขึ้นด้วยหลักฐานข้อมูล คือศึกษาหลักฐานทั้งบริบท คือสมัยพุทธกาล ในแง่ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ในพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่นๆ จะทำให้ไม่กลายเป็นการนำความคิดของคนปัจจุบันไปใส่ให้แก่พระพุทธเจ้า

ข. กว้างขึ้นด้วยมโนทัศน์ คือการใช้มโนทัศน์ทางตะวันตกมาพิจารณาคำสอนในศาสนาบางครั้งก็แคบเกินกว่ามโนทัศน์ทางศาสนา เพราะการเมืองมุ่งสร้างระบอบบังคับมากกว่ามุ่งที่จะชักจูงใจของปัจเจกชน และเมื่อพิจารณาอย่างจริงจังอาจทำให้เห็นถึงแนวปรัชญาการเมืองแบบใหม่ได้

สรุป

แนวคิดทางการเมืองการปกครองในพระไตรปิฎกทั้ง 8 แนวนั้น เหล่านักวิชาการได้พยายามประยุกต์ให้บูรณาการเข้ากับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาโดยอาศัยความรู้พื้นฐานของ รัฐศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลจากการศึกษาทางด้านตะวันตก และค้นคว้าสืบต่อกันมาบ้างแล้ว ซึ่งจะเป็นแนวทางให้นักวิชาการรุ่นต่อไปได้นำไปต่อยอดและขยายฐานสร้างองค์ความรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พระพุทธศาสนาจึงเน้นการปกครองแบบธรรมาธิปไตยในหลักการปกครอง 3 ประเภท คือ อัตตาธิปไตย ธรรมาธิปไตย และโลกาธิปไตย เพื่อใช้เป็นหลักของความดี ความถูกต้อง ความเสมอภาค ใช้เป็นหลักในการปกครอง เพื่อให้สังคมส่วนรวมมีความเป็นปกติสุข ไม่มีการแบ่งพรรค แบ่งพวก หรือชนชั้นวรรณะ สีผิว ชาติ ตระกูล มีความสมานฉันท์ และคุ้มครองสิทธิของบุคคลทั่วไปให้ได้รับความเป็นธรรม ความเสมอภาคทางสังคมเท่าเทียมกัน หลักการปกครองตามแนวพระพุทธศาสนาจึงยึดหลักการปกครองสายกลาง อหิงสา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ให้ได้รับความเดือดร้อน ยึดหลักความถูกต้องเป็นหลัก คือหลักธรรมาธิปไตยนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า. (2533). วินัยมุข เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กิริติ บุญเจือ. (2538). จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- คุณ โทชน์. (2545). พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- จักษ์ พันธ์ชูเพชร. (2548). รัฐศาสตร์. ปทุมธานี: มายด์ พับลิชชิ่ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- ณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร. (2549). รัฐศาสตร์. ราชบัณฑิตยสถาน : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- โดนัลด์ เค. สแวงเรอร์. (2529). สังคมนิยมตามหลักแก่งพระศาสนา ธัมมิกสังคมนิยม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- เอียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ. (2544). พจนานุกรมไทย ฉบับใหม่. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น (1977).
- ธโสธร ตู้อทองคำ. (2549). “อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร”. ใน ชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย หน้าที่ 11-15. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2547). ภาวะผู้นำ และผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญมี แท่นแก้ว. (2540). พระพุทธศาสนากับปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : หจก.เม็ดทรายพรินต์ติ้ง.
- ประจักษ์ พันธ์ชูเพชร. (2543). การเมืองการปกครองไทย : มิติทางประวัติศาสตร์ และสถาบันทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มายด์ พับลิชชิ่ง.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2540). ทรรศนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาส์น.

พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ธิธมโม). (2550). ทฤษฎีรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก. พะเยา: โรงพิมพ์เจริญอักษร.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2543). ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.

รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย* DEMOCRATIC FORM OF GOVERNMENT

ศิริพงษ์ จาตรีชิง

Siripong Jadraiking

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

Kanjira Wijitwatcharak

พระมหาอรุณ ปญญารุโณ

Phramaha ArunPanyaruno

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand.

Email: Siripongnote69@gmail.com

บทคัดย่อ

รูปแบบการเมืองการปกครองในโลกปัจจุบัน มีลักษณะการปกครองแบ่งคร่าวๆ ได้เป็น 2 แบบ คือ ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งแบ่งย่อยออกได้อีกเป็น 2 ประเภทคือ แบบมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และแบบมีประธานาธิบดีเป็นประมุข ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองแบบหนึ่งซึ่งพลเมืองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเลือกผู้ปกครองซึ่งทำหน้าที่ออกกฎหมาย โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนด้วยตนเองหรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้ การตัดสินใจว่าผู้ใดเป็นพลเมืองบ้างและการแบ่งปันอำนาจในหมู่พลเมืองเป็นอย่างไรนั้นมีการเปลี่ยนแปลงตามเวลาและแต่ละประเทศเปลี่ยนแปลงในอัตราไม่เท่ากัน นอกจากการเลือกตั้งแล้ว ความคิดที่เป็นรากฐานของประชาธิปไตย ได้แก่ เสรีภาพในการชุมนุมและการพูด การไม่แบ่งแยกและความเสมอภาค สิทธิพลเมือง ความยินยอม สิทธิในการมีชีวิตและสิทธิฝ่ายข้างน้อย นอกจากนี้ ประชาธิปไตยยังทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงผลประโยชน์ของตนและแบ่งอำนาจจากกลุ่มคนมาเป็นชุดกฎเกณฑ์แทน เนื่องจาก คำว่า ประชาธิปไตย ประกอบด้วยคำว่า "ประชา" ซึ่งหมายถึง "ปวงชน" และ "อธิปไตย" ซึ่งหมายถึง "ความเป็นใหญ่" เมื่อรวมกันจึงหมายถึง "ความเป็นใหญ่ของปวงชน"

คำสำคัญ: การเมือง, การปกครอง, สังคม

* Received: 9 April 2021; Revised: 12 May 2021; Accepted: 13 June 2021

Abstract

Political form of government in today's world There are roughly two types of governance, namely democracy. Which can be further subdivided into 2 types: a monarch as head of state and with the President as Head of State Democracy is a form of government in which citizens own sovereignty and choose a ruler who makes laws. Citizens may exercise their powers by themselves or through representatives elected to exercise their powers instead. The determination of who is a citizen and how power is shared among the citizens changes over time and varies from country to country at different rates. In addition to the election The fundamental idea of democracy is freedom of assembly and speech. inclusiveness and equality, civil rights, consent, right to life and minority rights. Democracy also makes everyone aware of their interests and divides power from groups to a set of rules instead. that "pracha" which means "people" and "sovereignty" which means "greatness" together therefore means "The greatness of the people"

Keywords: Politics, Government, Social

บทนำ

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่โลกปัจจุบันนิยมใช้มากที่สุด โดยยึดหลักปฏิบัติพื้นฐานคล้ายกันคือมีโครงสร้างที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประชาชนเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติในรัฐสภาและเลือกผู้แทนไปเป็นรัฐบาลในฝ่ายบริหารอีกต่อหนึ่ง ขณะเดียวกันประชาชนก็อาจเข้ามีส่วนร่วม ร่วมโดยตรงและโดยอ้อมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ตามแต่โอกาสและความประสงค์ของตน โดยยึดลักษณะพื้นฐานของประชาธิปไตย ใช้ส่วนใหญ่เป็นเสียงสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อันเป็นกิจกรรมสาธารณะ แต่ก็ยังใส่ใจดูแลเสียงข้างน้อยในสังคมอย่างเสมอภาคกัน เมื่อแต่ละประเทศนำแนวคิดและหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยไปใช้ก็มีการวิวัฒนาการกระบวนการ ประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของแต่ละประเทศ ทำให้ประชาธิปไตยแต่ละประเทศมีรูปแบบเฉพาะมีกระบวนการพัฒนาการเมืองต่างกัน มีผลสำเร็จ ล้มเหลวที่แตกต่างหลากหลาย (อุทัย หิรัญโต, 2542)

ประชาธิปไตยเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก จากแนวคิดปรัชญาของกรีกในยุคโบราณ โดยนักปราชญ์เพลโตผู้ลือชื่อ ได้เปรียบเทียบประชาธิปไตยในทัศนะของเขาว่าเป็นการปกครองโดยผู้ถูกปกครอง ซึ่งเป็นรูปแบบทางเลือกสำหรับระบอบราชาธิปไตย คอมมิวนิสต์และเศรษฐกิจประชาธิปไตย โดยประชาธิปไตยแบบกรุงเอเธนส์เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยทางตรง ซึ่งประชาธิปไตยแบบเอเธนส์ มีความโดดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์อยู่ 2 ประการ ได้แก่ มีการคัดเลือกพลเมืองเข้าสู่งานทำงานของราชการ และมีการรวมตัวของพลเมืองจำนวนมาก ประชาธิปไตยยุคโบราณมีต้นกำเนิดที่นครรัฐเอเธนส์ ในช่วงประมาณ 500 ปีก่อนคริสตกาล ภายใต้เงื่อนไขและปัจจัยเฉพาะทั้งทางด้านพื้นที่ตั้ง สภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ขนาดของพื้นที่หรือตัวนครรัฐและจำนวนประชากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกในฐานะพลเมือง เส้นทางพัฒนาการประชาธิปไตยนครรัฐเอเธนส์ผ่านการปฏิรูปจากรัฐบุรุษและนักการเมือง ตั้งแต่โซลอน ไครธีนิสและเพอคลีส ทั้งในส่วนของการกฎหมาย สถาบันทางการเมืองและแนวคิดเพื่อเปิดโอกาสและเอื้ออำนวยต่อพลเมืองให้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองทำหน้าที่ทั้งในส่วนพลเมืองและผู้ปกครอง พัฒนาการปกครองโดยประชาชนได้รับความนิยมจากชาวโรมันในช่วงการปกครองด้วยระบอบสาธารณรัฐที่กินระยะเวลาในช่วง 700 ปีก่อนคริสตกาลมาถึงต้นคริสต์วรรษที่หนึ่ง แนวคิดและระบอบสาธารณรัฐโรมันได้อิทธิพลความคิดมาจากงานของอริสโตเติลและโพลีบิอุส ในเรื่องรูปแบบการปกครองผสม และซีเซโรในฐานะนักปรัชญาการเมืองคนสำคัญของชาวโรมันที่ให้ความสำคัญกับสำนักความเป็นพลเมือง จิตวิญญาณสาธารณะและความรักในปิตุภูมิ ขณะเดียวกันโรมันก็ได้สร้างและพัฒนาสถาบันทางการเมืองภายใต้ระบอบสาธารณรัฐขึ้นมาได้แก่กงสุล วุฒิสภาและสภาประชาชน วางอยู่บนพื้นฐานแนวคิดในเรื่องให้อำนาจเกิดความสมดุล ซึ่งแนวคิดและสถาบันทางการเมืองของโรมันได้ส่งอิทธิพลต่อนักปรัชญาการเมืองและสถาบันทางการเมืองในยุคต่อมา (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, 2531)

ทั้งนี้ประชาธิปไตยถูกใช้ในความหมายต่างกันหลายความหมาย ทั้งที่เข้าใจว่าเป็นการปกครองหนึ่งซึ่งสิทธิในการตัดสินใจทางการเมืองนั้นเป็นของประชาชนเป็นผู้ใช้โดยตรงผ่านระบบการเลือกตั้งและประชาชนใช้สิทธินั้นผ่านทางผู้แทนที่ประชาชนเลือกให้เข้าทำหน้าที่แทน โดยประชาชนไม่มีสิทธิในการปกครองด้วยตนเอง และประชาชนสามารถใช้อำนาจตัดสินใจในขอบเขตจำกัดของรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับรองสิทธิไว้ ประชาธิปไตยจึงถูกนำมาใช้อธิบายระบบการเมืองหรือสังคมการปกครองในแต่ละประเทศ การที่ประชาชนจะมีความเป็นใหญ่ในการแสดงมิตินี้ได้ก็จำเป็นที่ชนทุกคนรวมกันเป็นปวงชนนั้นต้องมีสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ชน อันเป็นสิทธิและหน้าที่ตามธรรมชาติของทุกคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ คือ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคซึ่งมนุษย์จะต้องใช้พร้อมกันกับหน้าที่ มิให้เกิดความเสียหายแก่เพื่อนมนุษย์อื่นและหมู่คนอื่นหรือปวงชนเป็นส่วนรวม ถ้าประชาชนส่วนมากซึ่งเป็นสามัญชน ถูกตัดสิทธิมนุษยชนโดยให้มีหน้าที่แต่อย่างเดียว สามัญชนก็มีลักษณะเป็นทาสหรือข้าไพร่ของชนส่วนน้อยซึ่งมีสิทธิใหญ่ยิ่ง หรือ

อธิปไตย แบบการปกครองจึงไม่ใช่ประชาธิปไตย ถ้าสามัญชนมีสิทธิมนุษยชนอย่างเดียวยังโดยไม่มีหน้าที่มนุษยชนแบบการปกครองก็เกินขอบเขตของประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย

จากเนื้อหาข้างต้นที่กล่าวมา ศาสตราจารย์ ปรีดี พนมยงค์ ให้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ในงานเขียนประชาธิปไตย เบื้องต้นสำหรับสามัญชน ไว้ว่า ประชาธิปไตย ประกอบด้วยคำว่า ประชา หมายถึงหมู่คนคือปวงชนกับคำว่า อธิปไตย หมายถึงความเป็นใหญ่ คำว่า ประชาธิปไตย จึงหมายถึง “ความเป็นใหญ่ของปวงชน

คำว่า “ประชาธิปไตย” ประกอบด้วยคำว่า “ประชา” หมายถึงหมู่คนคือปวงชนกับคำว่า อธิปไตย หมายถึง ความเป็นใหญ่ ดังนั้นคำว่า “ประชาธิปไตย” จึงหมายถึง “ความเป็นใหญ่ของปวงชน” ตามคำกล่าวของอดีตประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาอับราฮัมลินคอล์น ประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน คำว่า “ประชาธิปไตย” คือ “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่” ดังนั้น “ประชาธิปไตย” ที่คนเข้าใจกันทั่วไปในบริบทสากลก็คือระบอบการปกครองที่มีประชาชนเป็นเจ้าของ อำนาจอธิปไตย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันอำนาจของรัฐมาจากเสียงข้างมากของพลเมือง โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนโดยตรง หรือผ่านผู้แทนที่ตนเลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้ และการดำเนินการของรัฐ จำเป็นต้องถือตามมติเสียงข้างมากเป็นตัวตัดสิน การเข้ามามีส่วนร่วมหรือเสียงของประชาชน ใช้อำนาจนี้ผ่าน ทางองค์กรทางการเมืองต่างๆ เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง บาทบาทของประชาชนในทางการเมืองจึงมีความสำคัญมากในระบอบนี้จนมีผู้กล่าวว่า ประชาธิปไตยนับถือว่าประชาชน คือเสียงสวรรค์เป็นระบอบนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมดำเนินการเพื่ออิสระสร้างสรรค์สังคมของตนเองกิจกรรมการเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนดังนั้น การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองระบอบเดียวที่ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (ไชยันต์ ไชยพร, 2542)

รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีอยู่ด้วยกันรูปแบบ 3 แบบ ได้แก่

1. ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) หรือประชาธิปไตยบริสุทธิ์ (Pure Democracy) คือรูปแบบการปกครองโดยที่พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจใดๆ ได้

โดยตรงโดยไม่ต้องอาศัยคนกลางหรือผู้ทำหน้าที่แทนตน รวมไปถึงการร่างกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลเช่น ประชาธิปไตยแบบเอเธนส์(Athenian Democracy)

2.ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน (Representative Democracy) หรือประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) คือการปกครองที่ประชาชนเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่ร่วมตัดสินใจทางการเมืองแทนตนในรัฐสภาซึ่งผู้แทนอาจมาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญหรือมาจากการกำหนดโดยพรรคการเมืองหรืออาจใช้รูปแบบผสมผสานกัน รูปแบบที่ใช้กันอย่างแพร่หลายที่สุดในสมัยปัจจุบันแบ่งเป็น

2.1 ระบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) คือรูปแบบการปกครองที่รัฐบาลได้รับการเลือกเข้ามาจากความเห็นชอบของรัฐสภาโดยประมุขแห่งรัฐอาจเป็นกษัตริย์หรือประธานาธิบดีก็ได้แต่ประมุขฝ่ายบริหารคือนายกรัฐมนตรี

2.2 ระบบประธานาธิบดี(Presidential system) คือรูปแบบการปกครองที่อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารแยกออกจากกันโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐและได้รับการเลือกตั้งเข้ามาโดยตรงจากประชาชน

2.3 ระบบกึ่งประธานาธิบดี(Semi-presidential system) คือรูปแบบการปกครองที่ผสมผสานระหว่างระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดีโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาโดยตรงจากประชาชนและมีการแต่งตั้งคณะรัฐบาลขึ้นมาเพื่อใช้อำนาจบริหาร

2.3 ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) คือรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมนำเสนอมุมมองทางการเมืองนอกเหนือไปจากการเลือกผู้แทนเท่านั้น (ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร, 2547)

ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยทางตรง

ประชาธิปไตยทางตรง เป็นรูปแบบการปกครองโดยที่พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจใดๆ ได้โดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยคนกลางหรือผู้ทำหน้าที่แทนตน ผู้สนับสนุนประชาธิปไตยทางตรงได้โต้แย้งว่าประชาธิปไตยในปัจจุบันนั้น ควรจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าระเบียบการพื้นฐานอย่างการเลือกตั้งเท่านั้นประชาธิปไตยทางตรงนับจนถึงปัจจุบันนี้เป็นเพียงรูปแบบที่ไม่ค่อยแพร่หลายนัก เนื่องจากรูปแบบการปกครองดังกล่าวสามารถใช้ได้กับชุมชนที่มีกลุ่มคนขนาดเล็กเท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นนครรัฐ อย่างไรก็ตาม ประชาธิปไตยทางตรงสามารถพบเห็นได้ในสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งผู้มีสิทธิลงคะแนนกว่าห้าล้านคนสามารถลงประชามติ ประมาณสองถึงสี่ครั้งต่อปี การปกครองแบบประชาธิปไตยทางตรงยังสามารถใช้ได้กับการปกครองที่มีขอบเขตเป็นจังหวัด ในระดับประเทศ ส่วนที่เป็นประชาธิปไตยทางตรงมีการลงประชามติ การริเริ่มออกกฎหมายและการถอดถอนผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยการทำควมเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยทางตรงอาจจะพิจารณาได้ใน 2 แนวทางด้วยกัน กล่าวคือ แนวทาง

แรก การพิจารณาในฐานะตัวแบบของประชาธิปไตย แนวทางที่สองคือ การพิจารณาในฐานะแนวคิดทางการเมือง ซึ่งไม่มีความหมายตายตัวแน่นอน แต่เป็นแนวคิดเชิง ยุทธศาสตร์ (Strategic Concept) ที่ฝ่ายต่างๆ มุ่งสร้างนิยาม ความหมาย และปฏิบัติการ จากประสบการณ์ของปัญหาและการแสวงหาทางออกของสังคมการเมืองที่ตนเผชิญ และมีบทเรียนจากการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยในเส้นทางของตน ในฐานะตัวแบบประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) มาจากความหมายดั้งเดิมว่า ประชาธิปไตยบริสุทธิ์ (Pure Democracy) เป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยรูปแบบของประชาธิปไตย และทฤษฎีว่าด้วยพลเมือง หลักการสำคัญของประชาธิปไตยทางตรงคือ อำนาจอธิปไตยมีที่มาจากองค์ประชุมของประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนพลเมืองที่เลือกแล้วว่าต้องการมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยประชาธิปไตยทางตรงเกิดขึ้นในนครรัฐเอเธนส์เมื่อประมาณ 508-507 ก่อนคริสตกาล และสิ้นสุดลงในราวปี 321 ก่อนคริสตกาล

นครรัฐดังกล่าวมีพื้นที่เพียง 2,500 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 40,000 คน และมีรูปแบบการปกครองโดยให้พลเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงผ่านสภาประชาชน เพื่อพิจารณาตัดสินกิจการสาธารณะด้วยตนเอง แต่การประชุมก็ใช้วิธีการให้พลเมืองจับฉลากหมุนเวียนกันประชุม โดยความเป็นพลเมืองถูกกำหนดเอาไว้เพียงว่าเป็นผู้ชายที่มี อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีมีบิดาเป็นคนเอเธนส์ แต่ไม่รวมผู้หญิงและทาส การปกครองในระบอบ หัวใจสำคัญของประชาธิปไตยทางตรงจึงอยู่ที่การให้สิทธิขั้นพื้นฐานสุดท้ายในการตัดสินใจต่อ ประเด็นทางการเมืองหรือประเด็นสาธารณะโดยพลเมือง และภายใต้หลักความเชื่อเรื่องอำนาจ อธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาธิปไตยทางตรงจึงเป็นการที่ประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงในการออกกฎหมาย กฎระเบียบ ตลอดจนการใช้อำนาจในการตัดสินพิจารณาตัดสินที่จะใช้วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนแล้วมอบอำนาจให้ไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2523)

ปัญหาของประชาธิปไตยแบบทางตรง

แม้ตัวแบบประชาธิปไตยทางตรงแบบคลาสสิกหรือประชาธิปไตยโบราณของกรีก จะไม่เกิดขึ้นจริงในสังคมการเมืองสมัยใหม่ เพราะเส้นทางของการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยที่สำคัญในยุคสมัยใหม่คือประชาธิปไตยแบบตัวแทน แต่ภายใต้บริบทของปัญหาการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ ก็ได้นำมาสู่การ “ปฏิรูป” ทบทวนประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่สถาปนาขึ้น โดยมีปัญหาในระบบตัวแทนคือ นักการเมือง นักเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้แทนมักจะตัดสินใจที่เบี่ยงเบนไปจากความต้องการของผู้ออกเสียงเลือกตั้ง โดยตัวแสดงทางการเมืองเหล่านี้ได้กระทำการบนฐานผลประโยชน์ จุดยืนอุดมการณ์ของตนเอง นอกจากนี้ นักการเมืองในระบบตัวแทนยังมักตกอยู่ภายใต้การกำกับของพรรคการเมือง ซึ่งอยู่ในการครอบงำโดยหัวหน้าพรรคและชนชั้นนำทางการเมืองจำนวนไม่มากนัก และมีเครือข่าย

ความสัมพันธ์ทางการเมืองของกลุ่มเฉพาะ ซึ่งทำให้การตัดสินใจทางการเมืองถูกจำกัดด้วยขอบ
วงของความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ การลดความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อโครงสร้างสถาบันทาง
การเมืองในระบบตัวแทน จึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางดังสามารถพิจารณาได้จากผลการสำรวจ
ความคิดเห็นของประชาชนในประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของ
สถาบันทางการเมืองและความเชื่อถือที่ผู้คนมีต่อการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งอย่างชัดเจน
ดังกรณีสหรัฐอเมริกา พบว่า ในปี 1966 ประชาชน ร้อยละ 41.0 และ 42.0 เคยให้ความเชื่อมั่น
ต่อระบบประธานาธิบดี และสภาครองเกรสตามลำดับ แต่ในปี 1996 ความเชื่อมั่นกลับตกลงมา
เหลือเพียงร้อยละ 13.0 และ 5.0 ตามลำดับเท่านั้น ในด้านกระบวนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ผู้แทนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตย ตัวแทน เมื่อพิจารณาจากร้อยละการลงคะแนน
เสียงเลือกตั้ง ในช่วงค.ศ.1980-2000 กลับพบว่ามีสัดส่วนที่ต่ำลงในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ
ในสหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย แต่ในประเทศประชาธิปไตยดั้งเดิมอื่นๆ กลับ
มีสัดส่วนร้อยละการลงคะแนนเสียงลดลงทุกประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า สัดส่วนการเป็น
สมาชิกพรรคการเมืองในประเทศต่างๆ ก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ดังเช่น กรณีอังกฤษ การเป็น
สมาชิกพรรคการเมืองได้ลดลงครึ่งหนึ่งในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

ในขณะที่การสำรวจความคิดเห็นในสหรัฐอเมริกา พบว่าประชาชนทั้งในระดับมลรัฐ
และระดับท้องถิ่นมากกว่า ร้อยละ 70 เห็นด้วยกับประชาธิปไตยทางตรง ความเห็นดังกล่าว
สะท้อนว่าประชาชนให้ความยอมรับต่อทั้งกระบวนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการเป็น
สมาชิกพรรคการเมืองน้อยลงเป็นอย่างมาก การสร้างจรรยาบรรณประชาธิปไตยแบบตัวแทน ซึ่งเป็น
การสถาปนาขึ้นมาเพื่อลดอำนาจของพระมหากษัตริย์ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หรือ
ระบอบอภิชนาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองโดยอภิชนคนชั้นสูง ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยใหม่จึงมี
แนวโน้มที่จะถูกท้าทายมากขึ้นทุกๆ ในสังคมปัจจุบัน ในพัฒนาการของประชาธิปไตยแบบ
ตัวแทนจึงได้เกิดกลไกการควบคุมนักการเมือง การคอร์รัปชัน และการใช้อำนาจที่ฉ้อฉล
เบี่ยงเบนไปจากเจตนารมณ์ของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังเช่นมาตรการป้องกันผลประโยชน์
ทับซ้อนจากการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ (เช่น การห้ามรับ
สัมปทาน ถือหุ้นในบริษัทธุรกิจ) การสร้างกลไกตรวจสอบถ่วงดุลต่างๆ เพื่อให้เกิดการคาน
อำนาจในหลายมิติ เช่น การสร้างเงื่อนไขให้มีการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองต่างๆ รวมทั้ง
แนวคิดในการจัดตั้งองค์กรอิสระ ปัญหาความไม่เพียงพอของประชาธิปไตยแบบตัวแทนจึงเกิด
การปฏิรูปโดยการขยายมาสู่ประชาธิปไตยทางตรงนั่นเอง ดังนั้นประชาธิปไตยทางตรงร่วมสมัย
จึงไม่ได้มีรากเหง้ามาจากกรีกโบราณ แต่เกิดขึ้นภายใต้บริบทข้อจำกัดของประชาธิปไตยแบบ
ตัวแทน โดยการขยายความเป็นไปได้ในการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ของผู้คน ดังที่เกิดขึ้นใน
สวิตเซอร์แลนด์และมีอิทธิพลต่อประเทศอื่นๆ เช่น เยอรมัน ฝรั่งเศส ประชาธิปไตยทางตรงที่
ขยายตัวอย่างกว้างขวางในทศวรรษที่ 21 สะท้อนถึงกระบวนการสร้างและจรรยาบรรณ
ประชาธิปไตยที่มีแนวโน้มสำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงประชาธิปไตยแบบงานอดิเรก (Part-time

Democracy) หรือประชาธิปไตยที่ผู้คนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการหย่อนบัตร เลือกตั้งเพียง 10 วินาที มาสู่ประชาธิปไตยแบบเต็มเวลา (Full-time Democracy) ซึ่งกลไก เครื่องมือที่เกิดขึ้นมารองรับที่สำคัญได้แก่ การลงประชามติ (Referendum) และการริเริ่มเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน (Initiative) การสำรวจประชามติแบบปรึกษาหารือ (Deliberative Polls) และคณะลูกขุนโดยพลเมือง (Citizens' Juries) การจัดการชีวิตสาธารณะของประชาชนโดยตรง ระดับท้องถิ่นในลักษณะต่างๆ สวิตเซอร์แลนด์ที่บุกเบิกและเป็นแบบอย่าง ประชาธิปไตยทางตรงสมัยใหม่ก็มีลักษณะเป็นทั้งประชาธิปไตยแบบตัวแทน-กึ่งประชาธิปไตยทางตรง (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2520)

ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน

ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน เกี่ยวข้องกับการเลือกเจ้าหน้าที่รัฐบาลโดยผู้ที่ประชาชนเลือกไปทำหน้าที่แทนตน หากประมุขแห่งรัฐถูกเลือกตั้งตามครรลองประชาธิปไตยเช่นกัน ประเทศนั้นจะเรียกว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตย กลไกที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ลงสมัครด้วยเสียงข้างมากหรือคะแนนเสียงเหนือกว่าผู้แทนอาจได้รับเลือกตั้งหรือเป็นผู้แทนทางทูตโดยเขตหรือเขตเลือกตั้งเฉพาะ หรือเป็นผู้แทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดโดยสัดส่วนในระบบสัดส่วน หรืออาจใช้สองรูปแบบผสมกัน คุณลักษณะของประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน คือ ขณะที่ประชาชนเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ผู้แทนเหล่านั้นก็มีเสรีภาพในการตัดสินใจขอด้วยตนเอง และเลือกวิธีการดำเนินการต่างๆ ได้เอง ในปัจจุบันรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) ที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกยึดถือเป็นต้นแบบมี 4 ระบบหลัก คือ ระบบรัฐสภา (Parliamentary System) แบบอังกฤษ และระบบประธานาธิบดี (Presidential System) แบบสหรัฐอเมริกามาก่อน ซึ่งต่อมาฝรั่งเศส และเยอรมนีได้นำไปสร้างนวัตกรรมระบบกึ่งประธานาธิบดี (Semi-Presidential System) แบบฝรั่งเศส และระบบรัฐสภาประยุกต์ (Applied Parliamentary System) แบบเยอรมนี โดยมีการประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมตามบริบททางการเมือง และสังคมของแต่ละประเทศที่แตกต่างกันออกไป (เชาวนะ ไตรมาศ, 2546)

ประเทศแถบเอเชีย ตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2455 ดร.ขุนยัตเซ็น บิดาแห่งการปฏิวัติจีน ผู้สถาปนาสาธารณรัฐจีนให้เป็นประชาธิปไตยประเทศแรกในเอเชียเมื่อ 100 กว่าปี ได้สร้างนวัตกรรมการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยในกรอบรัฐธรรมนูญห้าอำนาจ (The Five Powers Constitution) ซึ่งสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ได้รับมรดกระบอบประชาธิปไตยรูปแบบนี้ มาครบรอบ 102 ปี แห่งการสถาปนาไต้หวันเป็น สาธารณรัฐในปี 2556 (Economist Intelligence Unit, 2556) โดยมีรากฐานระบอบประชาธิปไตยที่มีพัฒนาการ ก้าวหน้า และเอกลักษณ์เฉพาะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมการเมืองของไต้หวัน เช่นเดียวกับฝรั่งเศส และ เยอรมนี โดยมีรูปแบบวิธีการเลือกตั้งดังนี้ ได้แก่ การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ที่ใช้

ระบบ คณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) ซึ่งหมายถึง ผู้แทนราษฎรของแต่ละรัฐที่จะเป็นผู้เลือกตั้งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีแทนราษฎรในรัฐของตน ในอดีตพวกกลุ่มผู้แทนเหล่านี้ถือว่าเป็นชนชั้นนำและเป็นผู้มีโอกาสตัดสินใจในการเลือกตั้งอย่างแท้จริง แต่ในปัจจุบันพวกผู้แทนกลุ่มนี้ต้องทำตามนโยบายของพรรคของตน ถ้าพรรคของตนสนับสนุนใครก็ต้องเลือกคนนั้น จำนวนผู้แทนของรัฐใดจะมีผู้แทนเท่าใดถือเอาจำนวนของผู้แทนของรัฐนั้นในวุฒิสภา (the Senate) และสภาผู้แทนราษฎร (the House of Representatives) ร่วมกัน (โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์, 2517)

ปัญหาของประชาธิปไตยแบบผู้แทน

ประชาธิปไตยทางอ้อมหรือโดยผู้แทนซึ่งเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนของตนเพื่อไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนหรือบริหารประเทศแทนตนโดยตั้งอยู่บนหลักสมมติฐานที่ว่าผู้แทนราษฎรซึ่งประชาชนเลือกนั้นเป็นตัวแทนของประชาชนแต่ในความเป็นจริงผู้แทนอาจ ผลประโยชน์ผูกพันกับวิธีการที่ให้ประโยชน์แก่ตนเองหรือแก่พรรคการเมืองของตน แม้ว่าประชาธิปไตยจะเป็นรูปแบบการปกครองล่าสุด และเป็นที่ยอมรับมากที่สุด แต่ก็ยังพบปัญหาต่างๆ ในรูปแบบการปกครองนี้ เช่น

1. ประชาธิปไตยก่อตั้งขึ้นใหม่ในบางประเทศด้วยแรงกดดันจากต่างชาติ โดยไม่ใช้ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจวิถีประชาธิปไตย หรืออาจขัดกับวัฒนธรรมจนไม่อาจยอมรับได้ส่งผลให้มีประชาธิปไตยแต่เพียงรูปแบบ ไม่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ทำให้สังคมวุ่นวายซุลมุน การพัฒนาประเทศชะงักงัน

2. การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้งรัฐบาลที่เลือกตั้งมาได้มักเป็นรัฐบาลผสมที่ถูกจัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของการรวมตัวกันเพื่อประคับประคองอำนาจเสียงข้างมาก ไม่ใช่เป็นการรวมตัวเพราะอุดมการณ์ ทำให้รัฐบาลไม่มั่นคง ขาดเสถียรภาพทางการเมืองซึ่งนำไปสู่เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการที่รัฐบาลชุดใหม่ที่เข้ามาบริหารมักจะเปลี่ยนแปลงนโยบายภายในประเทศ และนโยบายต่างประเทศจากรัฐบาลก่อนหน้าเสมอซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการลงทุน และชะลออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศ

3. ระบบประชาธิปไตยไม่สามารถที่จะกำจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้เมื่อเวลาผ่านไปความมั่งคั่งและรายได้กระจุกตัวอยู่ในหมู่เศรษฐีและความเหลื่อมล้ำนั้นก็ยังคงเพิ่มขึ้นทุกขณะอีกด้วยนับเป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงความล้มเหลวในทางทฤษฎีของระบอบประชาธิปไตย นับวันความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน และประเทศรวยกับประเทศยากจนยิ่งห่างกันมากขึ้นเรื่อย

4. รัฐบาลประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้งหลายแห่ง ยังมีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งเป็นปัญหาที่กัดกร่อนความชอบธรรมของประชาธิปไตย (จิระโชค (บรรพต) วีระสัย และคณะ, 2543)

รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

โดยทั่วไปรูปแบบต่างๆ ของระบบประชาธิปไตยที่ใช้กันอาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆ ได้แก่ ประชาธิปไตยทางตรงซึ่งเป็นระบบที่ให้ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยนั้นด้วยตนเองหรือร่วมใช้อำนาจอธิปไตยโดยประชาชนสามารถเป็นผู้ริเริ่มและเป็นผู้มีสิทธิตัดสินใจในขั้นสุดท้ายกล่าวคือให้ประชาชนในรัฐสามารถออกเสียงต่อกิจการบ้านเมือง หรือกฎหมายต่างๆ โดยตรง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐเจริญขึ้นและประชาชนในแต่ละรัฐมีจำนวนมากขึ้น การที่จะให้ประชาชนแต่ละคนเข้าไปใช้อำนาจเช่นนั้นย่อมเป็นไปได้จึงเกิดระบบที่ 2 คือประชาธิปไตยทางอ้อมหรือโดยผู้แทน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนของตนเพื่อไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนหรือบริหารประเทศแทนตน โดยตั้งอยู่บนหลักสมมติฐานที่ว่าผู้แทนราษฎรซึ่งประชาชนเลือกนั้นเป็นตัวแทนของประชาชนแต่ในความเป็นจริงผู้แทนอาจมีผลประโยชน์ผูกพันกับวิธีการที่ให้ประโยชน์แก่ตนเองหรือแก่พรรคการเมืองของตนทำให้การแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของผู้แทนราษฎรเหล่านั้นไม่ตรงกับเจตนาส่วนรวมของประชาชนได้ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนยังคงเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริงจึงเกิดแนวคิดใหม่ในเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมขึ้นซึ่งถือเป็นระบบย่อยของระบบประชาธิปไตย ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญไม่เฉพาะแต่การเลือกตั้งตัวแทนให้ปฏิบัติหน้าที่แทนตนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ ของรัฐบาลซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชาชนให้สามารถหาทางออกที่เหมาะสมที่สุดโดยสันติวิธีในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยที่ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เช่น การเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของการบริหารจัดการประเทศโดยผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชนหรือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลแก่ผู้ที่ทำหน้าที่แทนตนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและถอดถอนผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชนซึ่งขาดประสิทธิภาพบกพร่องต่อหน้าที่หรือไม่สุจริตแล้วแต่กรณีสรุปได้ว่าเป็นประชาธิปไตยที่ผสมผสานแนวความคิดโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชนและให้สิทธิ์แก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เช่น การถอดถอนการเสนอร่างกฎหมาย หรือการประชามติ (ญาติไหวติ, 2519)

ปัญหาของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

เมื่อใดประชาชนหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เรียกร้องที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจ การเลือก นโยบาย หรือปฏิบัติตามนโยบายเพิ่มมากขึ้น และในขณะเดียวกันรัฐและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้พัฒนาอยู่ในระดับ

หนึ่ง ก็จะเพิ่มรูปแบบหรือวิธีการและขยายขอบเขต หรือจำนวนและกลุ่มของประชาชนที่มีส่วนร่วมในทางการเมือง มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กล่าวคือ การเรียกร้องทางการเมืองโดยพรรคการเมืองกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ผู้แทนในรัฐสภา และประชาชนทั่วไป ทำให้เกิดความหลากหลายในทางการเมือง เกิดการต่อรองทางการเมืองระหว่างผู้นำด้วยกันเอง และระหว่างผู้นำกับกลุ่มผู้เรียกร้อง เป็นการผลักดันและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ให้สัมพันธ์กับความต้องการของสังคมโดยรวม

แต่อย่างไรก็ตาม หากการรื้อระดมทางสังคมกับการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองไม่มีความสมดุลหรือไม่สอดคล้องกัน ก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมประชาธิปไตยในประเทศที่กำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทยด้วย ที่มักจะเกิดความสับสนทางการเมืองอันเนื่องจากการขยายรูปแบบหรือวิธีการและขอบเขต หรือจำนวนและกลุ่มของประชาชนผู้มีสิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน ถ้าไม่มีสถาบันทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพเข้ามาแก้ไขปัญหา ก็มักจะเกิดความวุ่นวายทางการเมืองได้ง่ายๆ หรือประชาชนอาจจะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง ตามที่การขยายรูปแบบหรือวิธีการและขอบเขต หรือจำนวนและกลุ่มของประชาชนผู้มีสิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้นๆ น้อยเกินความคาดหมาย หรืออาจจะก่อให้เกิดผลในเชิงลบต่อการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้มากกว่าผลในเชิงบวกที่ได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตามในกระบวนการทางการเมืองมีปัจจัยอื่นอีกมากที่เป็นตัวแปรทำให้เกิดกระบวนการและพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งอาจทำให้ประชาชนไม่ได้ใช้สิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ (คณัย ไชยโยธา:2548)

สรุป

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยทางตรงสมัยใหม่ หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ประชาชน คือผู้ขับเคลื่อน ประชาชนจำเป็นต้องเข้าไปมีบทบาทในเรื่องของบ้านเมืองมากขึ้น และมีรัฐเป็นผู้ขยายช่องทาง การมีส่วนร่วมของประชาชนรวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ คิด และตัดสินใจร่วมกัน โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกรอบกติกาที่จะนำไปสู่เป้าหมาย แม้ว่ารัฐธรรมนูญที่ดีคือปัจจัยสำคัญในการสร้างรากฐานที่มั่นคงของการเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย แต่รัฐธรรมนูญก็เป็นเพียงกฎกติกา หากผู้ใช้ไม่เคารพกฎกติกาไม่ยอมรับในความเสมอภาคของบุคคล ไม่วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของเหตุผล และไม่มีสำนึกรับผิดชอบ ต่อส่วนร่วม การปกครองระบอบประชาธิปไตยย่อมไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ประชาชนต้องมี “ความเป็นพลเมือง” เป็นผู้ที่ตระหนักรู้สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง ในขณะที่นักการเมืองและผู้บริหาร ประเทศจะต้องใช้อำนาจที่ประชาชนมอบให้อย่างเป็นธรรมมีสำนึกรับผิดชอบต่อสาธารณะ และมีจริยธรรมทาง การเมือง

ซึ่งต้องมีมาตรฐานที่สูงกว่าบุคคลทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้ที่เข้ามาอาสาทำงานให้ประชาชนและประเทศชาติ ประสบการณ์การเมืองในอดีตได้สะท้อนให้เห็นแล้วว่าการเปลี่ยนแปลงโดยใช้รัฐธรรมนูญเป็น เครื่องมือเพียงอย่างเดียว ไม่ได้สร้างความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงและยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้ การร่วมกันสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างการเมืองที่เป็นปจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศและสังคมไทยให้ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กมล สมวิเชียร. (2517). ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. (2531). การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์. (2517). เรื่องของรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา.
- จิรัช (บรรพต) วีระสัย และคณะ. (2543.) รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2523). ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร :ดวงดีการพิมพ์.
- ญาติ ไหวดี. (2519). การปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร :บุญชัยการพิมพ์.
- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2547). รัฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- दनัย ไชยโยธา. (2548). การเมืองและการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2520). ระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อุทัย หิรัญโต. (2542). สารานุกรมศัพท์ทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ไชยันต์ ไชยพร. (2542). บทความปรัชญาการเมืองว่าด้วย:กำเนิดประชาธิปไตยเอเธนส์: การเมืองในประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ในการเมือง” รัฐศาสตร์สาร. 21(1), 149-210.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University) เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวเลขเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300-350 คำ
5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข ค่าย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้ค่าย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตาม

รูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิงตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล

เป็นหนึ่งในเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ./ ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑุงศ์. (2556). ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร./ ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม.// (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).

สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2537). หม้อคอควย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์./ เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควง. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อดิเทพ, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ ตอนที่/ หน้า/ (วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (เจ้าจวนจระ) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPM ปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol. 1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ที่ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : ketsada.iadp@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารลั้งค์ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรงิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ)

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

.....

.....

.....

.....

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่
สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังกะระวะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ
กรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและ
ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt)

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....